

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนใน
อำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

นิชารณัฐ ชองดี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

นิชารณัฐ ชองดี

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

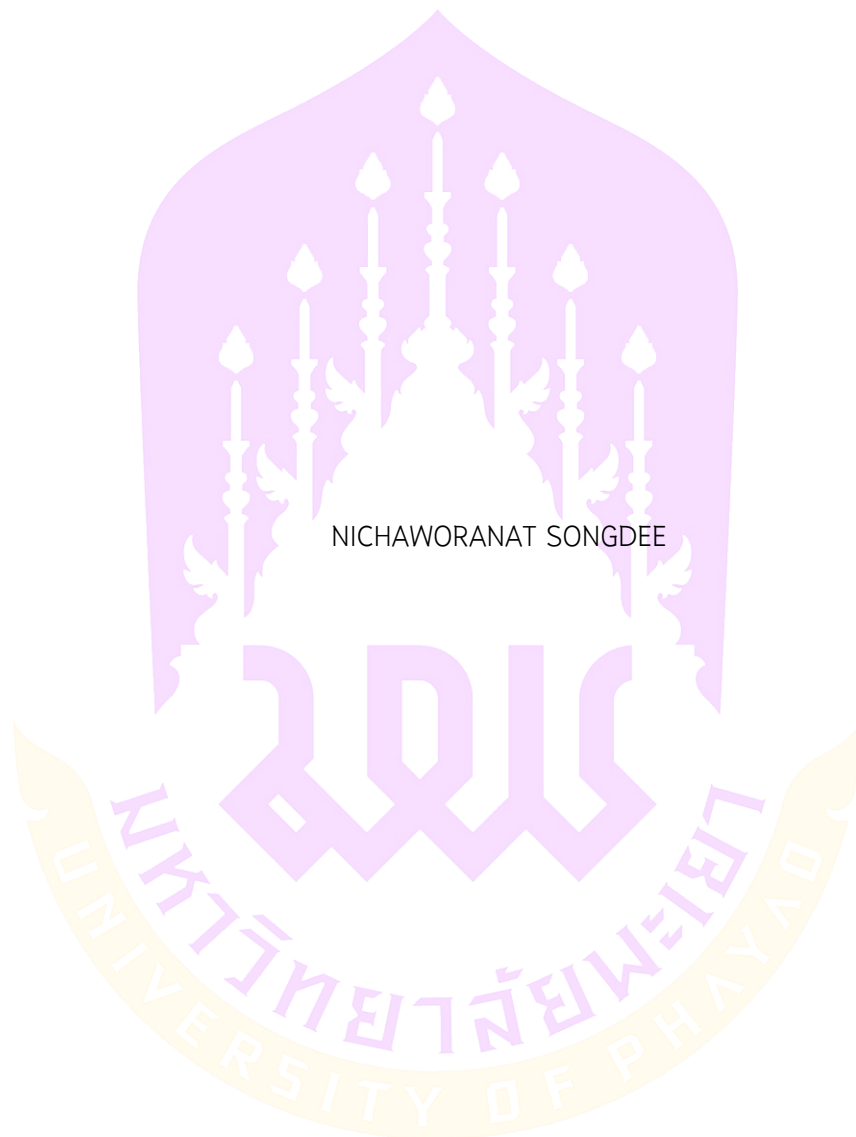
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STUDY OF LEADERSHIP OF THE 21ST CENTURY AMONG SCHOOL ADMINISTRATORS
IN WANGNUA, LAMPANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

NICHAWORANAT SONGDEE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2020

Copyright 2020 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ของ ณิชาวรรณัฐ ชองดี

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. วัชระ จตุพร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภา อำนวยรัตน์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ณิชาวรรณัฐ ซองดี, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. วัชระ จตุพร
คำสำคัญ	ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำและศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 โดยมีประชากร ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูจำนวน 249 คน รวมทั้งหมดจำนวน 270 คน โรงเรียนในอำเภอวังเหนือ จำนวน 21 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการจัดการ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่า ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการเรียนการสอน และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยสุด ได้แก่ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการจัดการ

Title: THE STUDY OF LEADERSHIP OF THE 21ST CENTURY AMONG SCHOOL ADMINISTRATORS IN WANGNUA, LAMPANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Nichaworanat Songdee, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2019

Advisor: Dr. Watchara Jatuporn

Keyword School administrators, Leadership of the 21ST

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the leadership in the 21ST century among school administrators in Wangnua District, Lampang Primary Educational Service Area Office 3, and to study their recommendations on the roles of leadership of the school administrators. Populations in this study were 21 school administrators and 249 a total of 270 people school teachers in Wangnuea district, Lampang Educational Service Area Office 3. They were asked to respond to the questionnaires covering 7 aspects about leadership of the 21ST century in 6 areas; namely, teaching and learning, innovations and technology, management, visionary leader, communication and relationships between communities. Collected data was analyzed by using frequency percentage, means and standard deviation. The results of the study revealed that the leadership in the 21ST century among school administrators in Wangnuea District, Lampang Primary Educational Service Area Office 3 in all 6 areas was high. When considered in details, the visionary leaders, and communication and relationships between communities are upheld and practiced by most school administrators, followed by the teaching and learning aspect, and the least two aspects were the innovation and technology, management

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.วัชร จตุพร ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา พร้อมทั้งตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จสมบูรณ์ ได้ รวมทั้งคณาจารย์ที่ได้กรุณาส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาและเป็นกำลังใจให้จน สำเร็จการศึกษา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจาก การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ณิชาวรรณัฐ ของดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำและภาวะผู้นำ.....	9
แนวคิดและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิดการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย.....	50

การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน	54
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนใน อำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3	55
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผลการวิจัย	71
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	84
ภาคผนวก ข การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา	91
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	96
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การสังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.....	28
ตาราง 2 แสดงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน	54
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.....	55
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการเรียนการสอน.....	56
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	57
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอำเภอวังเหนือ ด้านการจัดการ.....	58
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอำเภอวังเหนือ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	59
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน.....	60
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	61
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการเรียนการสอน.....	62
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	63

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการจัดการ.....	64
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	65
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ การสื่อสารและความสัมพันธ์ ระหว่างชุมชน.....	66
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาการศึกษาทุกระดับ ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความก้าวหน้าของ เทคโนโลยี ดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลกการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม และทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All For Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

พลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ

องค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้ง ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย รวมทั้งระบบการศึกษา ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ จุดอ่อนของระบบ การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560)

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2562 กล่าวถึงวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่อัจฉริยะที่ยั่งยืน” เป็นการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อจัดพันธกิจให้เข้ากับสังคมโลกปัจจุบัน ประกอบด้วย 1)จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2)พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 3)ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 4)สร้างโอกาสความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 5)ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 6)พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพราะมีอำนาจในการตัดสินใจรวมทั้งการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรมจริยธรรมเพื่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่จะต้องเป็นตัวอย่างของการปฏิรูปปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้และการบริหารให้กับครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน รวมไปถึงผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ดร.สุรรัตน์ ดวงชาทม (ออนไลน์) ให้ความเห็นว่า “ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ

ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร องค์การทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็้องค์การภาครัฐ หรือเอกชน จึงปรารถนาที่จะให้มี หรือได้มาซึ่งนักบริหารที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการบริหาร มีผลงานที่ประสบความสำเร็จจนเป็นหลักประกันถึงความเป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ”

ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skills) เป็นกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำช่วยให้ผู้นำมีความเข้าใจในประสบการณ์และเข้าใจคุณค่าของความเป็นผู้นำในตัวเองตระหนักถึงวิธีการขจัดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งเสริมพฤติกรรมและพัฒนาความสามารถพิเศษของความเป็นผู้นำมุ่งบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้ความท้าทายต่าง ๆ โดยให้ทุกคนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนไปสู่เป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 (Essential Leadership Skills in the 21 "Century) ซึ่งเป็นทักษะภาวะผู้นำที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้นำในระดับต่าง ๆ Victor (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ได้กล่าวว่า สำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องการภาวะผู้นำแบบร่วมมือ (Corporate Leadership) มากกว่าผู้นำแบบใช้อำนาจหรือการบังคับผู้นำจะต้องให้การศึกษาและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตามเช่นเดียวกับ Momeno (2013) ที่ให้ทัศนะว่าทักษะภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้สามารถวัดได้และสามารถเรียนรู้ได้ภาวะผู้นำจะไม่เกี่ยวข้องกับคำว่าความสามารถพิเศษ (Charisma) ความมีเสน่ห์ (Charm) หรือความมีอำนาจดึงดูดใจ (Magnetism) โดยสิ่งเหล่านั้นแม้เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นำแต่ก็ไม่ใช่ว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพสูงดังนั้นทักษะภาวะผู้นำจึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถหรือความชำนาญในการใช้ความรู้สมรรถนะและกระบวนการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีความรู้ มองกว้าง คิดไกล มุ่งสู่ความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารจะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ตามและให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ไปสู่ความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาที่หลากหลาย ตามมาตรฐานของการศึกษาแห่งชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนา

สถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารการศึกษา มีการควบคุม นำพาครูหรือบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กร มาร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับภาวะกิจการบริหาร ซึ่งการบริหารจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายปัจจัยที่เข้าช่วยในการบริหาร ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของโลกเข้าหากัน ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในการบริหารงานให้ทันสมัย ทันต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุที่การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คือการบริหารจัดการในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ว่าการบริหารจัดการที่ดี การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน สมหมาย อ้าดอนกลอย (2556) ได้กล่าวถึง บทบาทบทบาทของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ปีเตอร์ เอฟ.ดรัค เเกอร์ กล่าวถึง โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา ว่าผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาใน สถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ

- 1)ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน
- 2)ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล
- 3)สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ e - learning
- 4)พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้
- 5)สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ
- 6)พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้มาจาก

การศึกษาของ Organization for Economic Co-operation and Development: OECD ปี 2012 เกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นอย่างอย่างต่อเนื่อง เพราะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่สำคัญที่สถาบันและองค์กรชั้นนำระดับโลกต่าง ๆ ให้ความสำคัญ ประกอบด้วย ทักษะการสร้างทีมงาน (Team building skill) และทักษะการจัดการความขัดแย้ง (Conflict management skill)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์แผนการศึกษาแห่งชาติ กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 โดยมีการขับเคลื่อนการปฏิรูปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการศึกษา จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และ

ความต้องการในการพัฒนา พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารการจัดการ ผู้บริหารมีจุดอ่อนในด้านการบริหารแบบเดิม ขาดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาองค์กร ไม่มีภาวะทางด้านผู้นำที่ทันสมัย ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดทักษะในกะจัดการเรียนรู้ ขาดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านดิจิทัล ขาดการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมไปถึงความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีไม่คุ้มค่าต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่ามาตรฐาน ผู้เรียนขาดความรู้ ความสามารถในการศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เข้ามา จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 มีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเพิ่มศักยภาพนักเรียนอ่านออกเขียนได้ การส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายให้ทันสมัย เพื่อยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นตามนโยบายของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการจึงศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ดีและมีคุณภาพให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 (แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 พ.ศ.2562)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะเป็นประโยชน์หากได้นำองค์ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีด้านภาวะผู้นำ มาศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดความเป็นภาวะผู้นำที่สมบูรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตัวของผู้บริหารและพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะบทบาทของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 จำนวน 21 โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหารจำนวน 21 คน ครูจำนวน 249 คน รวมทั้งหมดจำนวน 270 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ประกอบด้วย

1. ด้านการเรียนการสอน
2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี
3. ด้านการจัดการ
4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน
6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตพื้นที่

โรงเรียนในอำเภอวังเหนือ จำนวน 21 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้มีคำศัพท์เฉพาะดังนี้

1. **ผู้นำ** หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลโดยตำแหน่ง ที่สามารถควบคุมดูแลบุคคลอื่นหรือเพื่อนร่วมงาน ให้เกินแรงจูงใจ และความร่วมมือเพื่อนำไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ในการนำหรือชักจูงให้ผู้อื่น ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นผู้ที่มีอำนาจภายใต้การ ยอมรับจากกลุ่มหรือในองค์กรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถจนประสบผลสำเร็จ

3. การศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การจัดการศึกษาที่พัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของผู้วัยที่ประกอบไปด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่ง มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 2) 4 C (Critical Thinking – การคิดวิเคราะห์, Communication– การสื่อสาร Collaboration–การร่วมมือ และ Creativity–ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่

4. ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้นำที่จำเป็นในการนำพา องค์กรประกอบไปด้วย ความความรู้รอบด้าน มีสติปัญญารู้ตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมี ความคิดที่เป็นเลิศในด้านบริหารงานและบริหารบุคคล ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุค สมัย และต้องมีทักษะในการสื่อสารรอบด้าน ต้องรู้จักและเท่าทันเทคโนโลยี สามารถนำ เทคโนโลยีมาพัฒนาและปรับใช้ในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในองค์กรและมีคุณธรรม จริยธรรม

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ในที่นี้ ประกอบไปด้วย

5.1 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง ผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี เน้นการบริหาร การจัดการที่ส่งเสริมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพ มีการส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา จัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ

5.2 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง ผู้นำในการใช้เทคโนโลยี ในการ บริหารจัดการอย่างมีระบบ และด้วยวิธีการ ปฏิบัติใหม่ ๆ นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาส่งเสริมสนับสนุนครูให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนการ สอนหรือการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ด้านการจัดการ หมายถึง ผู้นำในการวางแผนการบริหารจัดการ การทรัพยากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงกับความสามารถ ทั้งด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัยภายในสถานศึกษา

5.4 ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้นำในการมองภาพอนาคตขององค์กร และกำหนดจุดหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียนในอนาคต

5.5 ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน หมายถึง ผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา และส่งเสริมการถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมในสถานศึกษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนให้ส่วนร่วมในกิจกรรม

5.6 ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้นำมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความคิดวิจารณ์ญาณ มีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนอำเภอวังเหนือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ปีการศึกษา 2562

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

จากการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอวังเหนือได้ทราบถึงภาวะผู้นำของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3
2. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสำรวจ การพัฒนา ส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีผู้นำและภาวะผู้นำ
 - 1.1 ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ
 - 1.2 บทบาทสำคัญของผู้นำและภาวะผู้นำ
 - 1.3 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21
2. แนวคิดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 - 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 - 2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
 - 2.3 การพัฒนาภาวะผู้นำ
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำและภาวะผู้นำ

1. ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ

ความหมายผู้นำ มีผู้ให้ความหมายของผู้นำไว้ ดังนี้

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2554, น.24) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ทรงอิทธิพลต่อการดำเนินงานของพนักงานหรือทีมงาน เป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับพนักงานหรือทีมงาน ผู้นำจึงเปรียบเสมือนผู้รวมพลังให้สามารถทำงานได้จนสำเร็จ

ถวิล อรัญเวศ (2560) ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไปตามลักษณะงานและองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ กำนัน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาส ปลัดกระทรวง คณบดี

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลโดยตำแหน่งที่สามารถควบคุมดูแลบุคคลอื่นหรือเพื่อนร่วมงาน ให้เกินแรงจูงใจ และความร่วมมือเพื่อนำไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความหมายภาวะผู้นำ ได้มีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายภาวะผู้นำ ไว้ดังนี้

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์ (2554, หน้า 24) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่พยายามสร้างระบบหรือรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นหรือผู้ตามด้วยการชี้แนะ กระตุ้นหรือผลักดันให้บุคคลอื่นหรือผู้ตามนั้นมีความเต็มใจและพร้อมที่จะกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดทัศนคติ พฤติกรรมและอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของตน ของกลุ่มหรือขององค์กรประสบความสำเร็จ

สมชาย สุเทศ (2554, หน้า 76) ได้ให้นิยามไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำได้ใช้ศักยภาพของตนที่มีอย่างเต็มที่ในการสร้างวิสัยทัศน์ และกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้หลุดพ้นไปจากกรอบคิดแบบเดิม ๆ ที่พ่ายยุคสมัย รวมถึงการแสวงหาวิธีการหรือเครื่องมือในการทำงานที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อช่วยสนับสนุนและกระตุ้นจูงใจให้ผู้ปฏิบัติสามารถทำงานได้บรรลุผลสำเร็จอย่าง สม่าเสมอ

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2557) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการในการโน้มน้าวและจูงใจของทั้งผู้นำและผู้ตาม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผ่านการเปลี่ยนแปลง

เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการบริหารงานและชักจูงในผู้ร่วมงานให้สามารถคอยตามและทำงานร่วมกันให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาและเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลาทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงรอบด้านมีทักษะไหวพริบที่รวดเร็วและแสดงออกถึงการเป็นผู้นำที่ดีมีความสามารถเช่นการเสียสละในส่วนร่ามมากกว่าส่วนตนการแสดงความจริงใจและซื่อสัตย์กริยาท่าทางในการแสดงออกจิตใจที่โอบอ้อมอารีและเป็นที่เคารพนับถือของคนรอบข้าง

รัตติกาล ไชยวุฒิ (2558) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารที่สามารถก่อให้เกิดแรงบันดาลใจหรือจูงใจ ผู้ตาม ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ เลื่อมใส ซึ่งผลสำเร็จของงานดูได้จากประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงาน ความพึงพอใจของสมาชิกและผู้รับบริการ เป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจตนที่มีอยู่ในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาภายในองค์กรหรือใน

กลุ่มคนในสถานต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ดักดีซัย ภูเจริญ (2562) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ในการนำหรือชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นผู้ที่มี อำนาจภายใต้การยอมรับจากกลุ่มหรือในองค์กรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถจนประสบ ผลสำเร็จ

2. บทบาทสำคัญของผู้นำภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของทีมงานและองค์การ โดย องค์การต้องการผู้นำที่จะมาริเริ่ม ประสานงาน สั่งการ ควบคุมงานบุคคลอื่น เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ตามที่องค์กรกำหนดไว้ ภาวะผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อ ผู้นำองค์กรและผู้บริหารสถานศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำและภาวะ ผู้นำไว้ดังนี้

บทความเรื่อง 5 บทบาทของผู้นำของ Dave Ulrich (ม.ม.ป.) ได้กล่าวถึงบทบาท ของผู้นำดังต่อไปนี้

2.1 ผู้นำต้องเป็น นักกลยุทธ์ "เป้าหมายในอนาคตคืออะไร" ผู้นำต้องมองเห็นภาพ ในอนาคตและวางแผนกลยุทธ์ ที่จะทำให้องค์กรไปถึงภาพนั้น โดยการเสนอแนวทางที่ท้าทาย และเป็นไปได้ต้องมั่นใจว่าทุกคนในองค์กรมองเห็นภาพและไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 ผู้นำต้อง สามารถผลักดันให้งานสำเร็จ "ทำอย่างไรให้มั่นใจว่าพวกเรากำลัง ก้าวไปสู่เป้าหมาย" ผู้นำต้องหาวิธีการเทคนิคต่าง ๆ ในการแปลงกลยุทธ์ออกมาเป็นแนวทางใน การปฏิบัติ ให้ทุกคนปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และยังต้องกำหนดความรับผิดชอบ ผู้มีอำนาจ ตัดสินใจ มอบหมายงาน และที่สำคัญต้องมีทีมเวิร์คที่ดี เพื่อร่วมกันผลักดันงานให้เป็นรูปธรรม

2.3 ผู้นำต้องรู้จักใช้คนเก่งให้เต็มศักยภาพ "เรากำลังก้าวไปในทิศทางเดียวกัน ธุรกิจหรือไม่" ผู้นำต้องสามารถสร้าง หรือรักษาคนเก่งไว้ โดยกำหนดทักษะที่ต้องการ หลังจากนั้นสรรหา คนเก่ง และ รักษา เอาไว้แต่ต้องมั่นใจว่าเขาได้ใช้ความสามารถหรือศักยภาพของ เขาอย่างเต็มที่ โดยที่ไม่ลืมที่จะสร้างความเป็นมืออาชีพ และความผูกพันต่อองค์กร ให้กับคน เก่งด้วย

2.4 ผู้นำต้องเข้าใจในการพัฒนาทุนมนุษย์ "เราจะอยู่ได้อย่างไรในยุคสมัยต่อไป ผู้นำต้องมองเห็นทิศทางมองเห็นอนาคต ต้องมั่นใจว่าการจัดการคนในระยะสั้นตอนนี้ จะสามารถพัฒนาทุนมนุษย์ ให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ในระยะยาว โดยต้องมีการสรรหาคนรุ่นใหม่เพื่อนำมาสร้างและพัฒนาให้เป็นผู้นำขององค์กรรุ่นต่อไป

2.5 ผู้นำต้องเป็นคนเก่ง หัวใจสำคัญของผู้นำต้อง "เก่งคน เก่งงาน" และ "เก่งงาน เก่งคน" มีความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบพัฒนาตนเองให้เก่งขึ้นตลอดเวลา โดยการเรียนรู้จากช่องทางต่าง ๆ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในการทำงานที่ผ่านมา เพื่อให้มั่นใจว่าตนเองเก่งมากพอสำหรับการทำงานภายใต้ สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว

ธีรศักดิ์ ชนะบางแก้ว (2560, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงบทบาทภาวะผู้นำแบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ

1. การกำหนดแนวทางหลัก (Pathfinding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน และนอกจากนั้น ไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่นจากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจน ผู้นำต้องชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือการลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ผู้นำยังต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การงานให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้

3. การมอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจังจะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ และพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตนได้อย่างอิสระ ดังนั้นผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน

4. การสร้างตัวแบบ (Modeling) ผู้นำต้องสร้างความน่าเชื่อถือต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence)

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บทบาทสำคัญของผู้นำ ประกอบด้วย ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคคลในองค์กรได้ และสามารถหาวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะผลักดันให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษางานภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต (2556) ได้กล่าวถึง ผู้นำแห่งอนาคตจากความคิดของ Marshallb Goldsmith ว่า

1. ต้องคิดถึงภาพรวมโลก (Thinking Globally) การทำธุรกิจในอดีตต่างจากปัจจุบันและอนาคตทุกสิ่งในโลกเชื่อมถึงกันหมดจากการพัฒนาการสื่อสาร ถ้าจำกันได้ภาวะการเงินต้มยำกุ้งในบ้านเราส่งผลกระทบไปทั่วภูมิภาคและทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และในอนาคตการเปลี่ยนแปลงของตลาดทั่วโลกจะมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจในประเทศ ดังนั้นผู้นำแห่งอนาคตต้องคิดถึงภาพรวมโลกต้องศึกษาทำความเข้าใจเศรษฐกิจศาสตร์มหภาคต้องรู้ทันกฎหมายและการเมืองประเทศอื่น ๆ ด้วย

2. ต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Appreciating Cultural Diversity) จากการเปิดตลาดเสรีวัตถุดิบมาจากหลายแห่งธุรกิจ อาจตั้งฐานการผลิตในต่างประเทศหรือส่งสินค้าไปขายยังตลาดนอกบ้าน ดังนั้นผู้นำแห่งอนาคตจึงต้องเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของทีมงาน และประเทศที่เขาไปดำเนินธุรกิจต้องเข้าใจทั้งระบบเศรษฐกิจกฎหมายสังคมวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีด้วยและต้องเคารพความแตกต่างด้านนี้ของปัจเจกชน เพราะในมุมมองหนึ่งคือการเปิดโอกาสทางการค้าผู้นำธุรกิจจากอเมริกาหรือยุโรปที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย อาจต้องอ่านหลักพุทธศาสนาเพราะศาสนา คือปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคนอาจจะต้องศึกษาเรื่องธรรมเนียมการให้ของขวัญหรือการให้ความสำคัญกับเวลา (ชาวอเมริกาและยุโรปบางชาติจะตรงเวลาและถือว่าเวลาเป็นสิ่งที่ค่าแต่ชาวไทยจะไม่ค่อยตรงเวลาชอบมาสายและไม่ให้ความสำคัญกับเวลา) ด้วยเหตุนี้การมีความสามารถที่จะชักจูงใจคนจากหลายเชื้อชาติได้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะวิธีการจูงใจคนในวัฒนธรรมหนึ่งที่ได้ผลดีมากอาจใช้ไม่ได้เลยกับคนในอีกวัฒนธรรมหนึ่งหรือการยกย่อง

ชมเชยพนักงานอาจต้องใช้วิธีที่แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละคนดังนั้นผู้นำที่มีจุดเด่น
ข้อนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มากค่าอย่างยิ่งขององค์กรในอนาคต

3. ต้องสามารถบริหารจัดการเทคโนโลยี (Demonstrating Technology Savvy) ผู้นำ
ยุคหน้าต้องสามารถบริหารจัดการเข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยอาศัย
กลยุทธ์เพียง 4 อย่างเท่านั้นคือ

3.1 ต้องรู้ว่าการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆอย่างชาญฉลาดนั้นสามารถช่วยองค์กรได้
อย่างไรบ้าง

3.2 ต้องรู้จักคัดเลือกพัฒนาและจูงใจทีมงานที่เก่งเรื่องเทคโนโลยีให้อยู่กับองค์กร
ไปนาน ๆ

3.3 ต้องรู้วิธีการบริหารและการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่ ๆ

3.4 ต้องเป็นผู้นำตัวอย่างในแง่การกล้าใช้เทคโนโลยีใหม่ๆปัจจุบันนี้หลายองค์กร
เชื่อว่าเทคโนโลยีจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในอนาคตที่สามารถเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจได้ (ตัวอย่างที่
เห็นชัดเจนก็เช่นธุรกิจออนไลน์ต่าง ๆ ที่ทำให้ธุรกิจไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านก็ได้ธุรกิจดาวน
โหลดเพลงหรือการโฆษณาบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น)

4. ต้องสร้างหุ้นส่วนธุรกิจ (Building Partnerships) เพื่อให้สามารถแข่งขันกับ
ตลาดโลกได้และได้เปรียบคู่แข่งธุรกิจผู้นำแห่งอนาคตต้องทำให้ได้ว่าการปรับขนาดองค์กร
ผ่านโครงสร้างลดจำนวนพนักงานและจ้างธุรกิจอื่นทำงานที่ตนไม่ถนัด (outsourcing) นั้นต่อไปจะ
ถือเป็นเรื่องธรรมดาตามาก ๆ ผู้นำยุคหน้าต้องรู้จักสร้างหุ้นส่วนธุรกิจยิ่งมากยิ่งขึ้นในอนาคตก้าว
ศัตรูคู่แข่งหรือคู่แข่งจะไม่ชัดเจนเท่าไรนักยิ่งในธุรกิจสำคัญ ๆ เช่นพลังงานการสื่อสารและยา
องค์กรเดียวกันอาจเป็นทั้งลูกค้าเป็นผู้จัดส่งเป็นหุ้นส่วนหรือคู่แข่งในเวลาเดียวกันก็ได้ (เพราะ
องค์กรเดียวกันอาจทำธุรกิจหลายอย่างเช่น CP มีหุ้นในบริษัททรูคอร์ปอเรชั่น บริษัท เป็นต้น)
ดังนั้นผู้นำยุคหน้าจึงควรสร้างแนวคิดบวกสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวและแบบชนะ-ชนะ
(win-win) กับองค์กรอื่น ๆ ไว้จึงน่าจะเหมาะสมกว่า-Pa I

5. ต้องแบ่งปันประสบการณ์ผู้นำ (Sharing Leadership) ผู้นำในยุคหน้าไม่ได้เป็นแบบ
ที่อยู่บนจุดยอดสุดของแผนผังโครงสร้างองค์กรที่ยึดติดขยับอะไรไม่ได้อีกต่อไปแล้วในอนาคต
หุ้นส่วนธุรกิจจะหันมาร่วมมือกันทำงานมากขึ้นพนักงานและทีมงานจะเปลี่ยนแปลงไปใน
ลักษณะที่มีความรู้มากขึ้น (knowledge workers) เพราะเดี๋ยวนี้สามารถหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ
ได้ทั้งง่ายและเร็วการบริหารที่ทีมงานที่มีความรู้ความสามารถจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้นเพราะคนเก่ง
เหล่านี้จะอยู่กับองค์กรไม่นานนอกจากว่าจะมีผู้นำที่เก่งกว่าท้าทายกว่าและเปิดโอกาสให้
มากกว่าฉะนั้นการที่ผู้นำแห่งอนาคตเข้าใจศิลปะการบริหารที่ทีมงานที่เก่งเลิศ (Talent

Management) ให้มีประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวผู้นำเองและองค์กรการแบ่งปันถ่ายทอดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ความสำเร็จของผู้นำเองต่อทีมงานเก่งๆ เหล่านั้นจะช่วยเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้ผู้นำแห่งอนาคตโดดเด่นกว่าผู้นำอื่น ๆ อย่างชัดเจน

Strock (2013; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2561) กล่าวถึงหลักการ 10 ประการ สำหรับภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 ที่เขาได้ปรับมาจากแนวคิด “จงบริการเพื่อนำ” (serve to lead) ดังนี้

1. ทุกคนสามารถเป็นผู้นำเพราะทุกคนสามารถให้บริการ
2. ทริพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดขององค์กรคือคน
3. เรากำลังอยู่ในระยะการเปลี่ยนผ่านจากโลกที่ยึดการจัดการเป็นฐานกลายเป็นโลกที่ยึดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นฐาน

4. ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ที่ได้รับการเสริมพลังอำนาจ (empowered)

5. ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีพลวัต
6. ไม่มีแบบภาวะผู้นำที่เป็นทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์
7. บทบาทภาวะผู้นำเป็นหัวใจสำคัญ
8. ภาระงานของผู้นำคือการมีจินตนาการและการทำให้ก้าวหน้าในวิสัยทัศน์
9. ความรัก (love) เป็นระดับสูงสุดของความสัมพันธ์ทางภาวะผู้นำ
10. คุณลักษณะพิเศษเน้นความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านเทคโนโลยี
2. ความสนใจใคร่รู้และมีจินตนาการ
3. การคิดวิจาร์ณญาณและการแก้ปัญหา
4. ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม
5. ทักษะการสื่อสารและร่วมมือ
6. การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ
7. ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วย 7 คุณลักษณะดังนี้

1. คุณธรรมนำผลงานผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องมียุคุณลักษณะที่สำคัญคือมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ผู้นำต้องมีคุณธรรมเช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นซึ่งเป็นคุณลักษณะอันดับแรกที่สุดของผู้นำที่ดีมีความเสียสละ

อดทนต่องานทุกชนิด พยายามทำงานให้เสร็จคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การตรงต่อเวลาไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นทางกายวาจาหรือใจ รักษาติภาควินัยในความเป็นไทยมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในทุกบทบาท

2. ประธานแรงจูงใจผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะมีการแสดงลักษณะเด่นด้านแรงจูงใจ ซึ่งมีความเข้าใจผู้อื่นและมีพลังกระตุ้น ให้เกิดพฤติกรรมที่จะตอบสนองความต้องการด้านการยอมรับการยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตผู้นำต้องมีการส่งเสริมและให้กำลังใจโดยการแสดงให้เห็นด้วยความซาบซึ้งในความสำเร็จของแต่ละโครงการ จูงใจให้ผู้ที่บังคับบัญชาเห็นความสำคัญและคุณค่าของงานรวมถึงปฏิบัติงานได้

3. เปี่ยมวิสัยทัศน์ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเปี่ยมด้วยวิสัยทัศน์ สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้ที่บังคับบัญชาถึงแนวโน้มการปฏิบัติงานในอนาคตของหน่วยงานได้ ทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในอนาคต หลีกเลี่ยงเรื่องราวที่เป็นปัญหาในอดีตอีกทั้งกล้าทำทนายการทำงานเพื่อก้าวไปข้างหน้า

4. กล้าตัดสินใจผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องกล้าตัดสินใจกล้าคิดกล้าพูดกล้าทำอย่างมีเหตุผลและรู้เท่าทัน อีกทั้งกล้าเผชิญสถานการณ์การทำงานที่ยากลำบากได้มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายมีความใส่ใจกระตือรือร้นและมั่นใจในตัวเอง โดยจะต้องรู้จักบริหารเวลาที่มีความมั่นคงและมีความกล้าระดับหนึ่งในการตัดสินใจเพราะจะต้องประสานผลประโยชน์ให้กับทีมงาน

5. ว่องไวสื่อสารผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารที่ประกอบด้วย การพูดการฟังและเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางการสื่อสารที่สำคัญคือการฟังเพราะส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกทั้งยังเป็นนักเล่าเรื่องที่ดีโดยใช้ทักษะการเล่านิทานมาช่วยในการพูดจูงใจช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

6. ทำงานมุ่งเป้าหมาย ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ ดีขึ้นเติบโตขึ้นเพื่อให้ประสบความสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยอาจนำเอาสิ่งใหม่เข้ามาและพัฒนาทำให้ดีขึ้นอย่างมีเป้าหมายตามความปรารถนา ผู้นำต้องรู้จักการวางแผนงานในการทำงานเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะทำสิ่งใหม่โดยทำให้ผู้ร่วมงานไว้วางใจและปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

7. เชื่อมสายสัมพันธ์คน ผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะต้องให้ความสำคัญและเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกอย่างทั่วถึง โดยเป็นผู้ที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในองค์กรซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและควรคำนึงถึงอย่างมาก นอกจากนี้ยังต้องสร้างความสัมพันธ์

ที่ดีกับเครือข่ายอีกด้วยทั้งนี้วิธีการหนึ่งคือการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีซึ่งจะทำให้เพิ่มความสัมพันธที่ดีให้กับบุคลากรขององค์กรและนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพให้กับทีมงานอีกด้วย

พรชัย เจตมาาน (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 สิ่งที่ทำทหายความสามารถ คือ ความสามารถนำพาองค์กรของตนให้อยู่ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมองเห็นการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นโอกาส การทราบวิธีการค้นหาการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง และทราบวิธีที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร ได้แก่ ด้านนโยบายการสร้างอนาคต ด้านวิธีการอย่างเป็นระบบในการมองหาและคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลง ด้านวิธีที่ถูกต้องในการสร้างความคุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร ด้านนโยบายในการสร้างสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับความต่อเนื่อง เพราะนโยบายการสร้างสรรคสิ่งใหม่อย่างเป็นระบบ สามารถสร้างจิตสำนึกให้องค์กรในฐานะที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังทำให้องค์กรมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นคือโอกาสที่เกิดขึ้นมาใหม่ภายใต้บทบาทสำคัญ

1. การทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลง (To Make the Change) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากการแข่งขันที่ไร้พรมแดน โลกกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสาร ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ดังนั้นเมื่อผู้นำเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงแล้วก็จะสามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา มีผลกระทบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กร

2. ผู้นำต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง (Leadership to Change Intervention) ของแผนปฏิบัติการในการปรับแต่งสิ่งต่าง ๆ ให้แตกต่างจากเดิม โดยอาจจะกระทำอย่างรวดเร็วหรือกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป การบริหารความเปลี่ยนแปลงนั้น จะต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนแล้วจึงกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธีที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์แล้วจึงนำไปปฏิบัติตามแผนที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือจากทุกคนในองค์กร มีการเสริมแรงให้กับความเปลี่ยนแปลงโดยการชี้แจงให้บุคลากรในองค์กรทราบถึงความเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแสดงความขอบคุณต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีส่วนช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงแล้วจึงทำการประเมินผลต่อไป

3. การเป็นตัวแทนความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือมีหน้าที่ในการจัดกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรเพื่อพัฒนา เน้นผลการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมมากกว่าการเน้นไปที่ผลงานของแต่ละคนในองค์กร ให้บุคลากรในองค์กรรับรู้ถึง

ผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์และวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค

4. การเป็นนักคิด นักพัฒนาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก (The Thinkers Developers keep Pace with the Changing World) มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และไม่ยึดติดต่อสิ่งใด

5. การบริหารงานแบบประชาธิปไตย (Democratic Administrative) ได้รับความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหากับบุคลากรในองค์กร

6. การเป็นผู้ประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น (Organization is Coordinating a Smooth Operation) มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และประสานงานนอกองค์กรให้เกิดภาคีเครือข่ายร่วมคิด ร่วมจัดการศึกษา

7. การประนีประนอม (Compromise) ผู้นำต้องพยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้งในองค์กร เป็นผู้ประนีประนอมเมื่อเกิดปัญหา

8. การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ผู้นำต้องสนับสนุนให้ทุกคนทำรายงานผลการดำเนินงาน และนำรายงานมาประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบ

9. การประชาสงเคราะห์ (Public Welfare) ผู้นำจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่อง เป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทุกคนมีความก้าวหน้า การให้อภัย การตักเตือน การเป็นกัลยาณมิตร

นายเรืองยศ แวดล้อม ได้กล่าวถึง Victor (n.d.) กล่าวถึงลักษณะ 10 ประการสำหรับผู้นำในศตวรรษที่ 21 ว่าศตวรรษที่ 21 ต้องการภาวะผู้นำแบบร่วมมือ (Corporate leadership) มากกว่าแบบใช้อำนาจหรือการบังคับผู้นำจะต้องให้การศึกษาระดับสูงและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ติดตามและเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีและการสื่อสารผู้นำในปัจจุบันและอนาคตจะต้องพัฒนาทัศนคติใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นดังนี้

1. ทันสมัย (modernization)–มองอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์
2. มีสัมพันธภาพ (relationships)–สร้างมิตรภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน
3. ปรับตัว (adaptability)–ตอบสนองความไม่แน่นอนได้อย่างรวดเร็ว
4. มุ่งมั่น (assertiveness)–เข้าใจความขัดแย้งจัดการด้วยสมอง
5. สร้างแรงบันดาลใจ (inspiration)–ไม่บังคับแค่จูงใจสร้างแรงบันดาลใจ
6. ทะเยอทะยาน (aspiration)–มุ่งสร้างความสำเร็จ
7. โปร่งใส (transparency)–สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น

8. เป็นพี่เลี้ยง (mentoring)–เป็นพี่เลี้ยงมากกว่าเป็นผู้สอน
9. ซื่อสัตย์จริงใจ (honesty)–ไม่โกหกหลอกลวง
10. มีพันธะรับผิดชอบ (accountability) คำนี้ถึงคำมั่นสัญญา คำนี้ถึงความสำเร็จ หรือล้มเหลวปรับทิศทางหากไม่ถูกต้องหรือไม่บรรลุผล

ธีระ รุญเจริญ (2562) กล่าวถึง กล่าวถึงผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย

1. มีคุณธรรมนำความรู้
2. เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
3. อยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข
4. มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง
5. มุ่งทำงานและสร้างความเชี่ยวชาญในชีวิต
6. เป็นผู้คิดเป็นอย่างสร้างสรรค์
7. รักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเรียนรู้ด้วยตนเอง
8. รู้จักคิดประดิษฐ์นวัตกรรมใหม่ ๆ
9. รักการทำงาน
10. รักการเปลี่ยนแปลง
11. มีความเป็นสากลรอบรู้ภาษาสากล
12. ใช้สื่อ/เทคโนโลยีได้ดี
13. เข้าใจวัฒนธรรมนานาชาติ
14. มีค่านิยมสากล
15. บูรณาการวิถีชีวิตไทยและสังคมสากลอย่างมีความสุข

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้นำที่จำเป็นในการนำองค์กรประกอบไปด้วย ความความรู้รอบด้าน มีสติปัญญารู้ตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมีความคิดที่เป็นเลิศในด้านบริหารงานและบริหารบุคคล ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับยุคสมัย และต้องมีทักษะในการสื่อสารรอบด้าน ต้องรู้จักและเท่าทันเทคโนโลยี สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนาและปรับใช้ในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในองค์กรและมีคุณธรรมจริยธรรม

แนวคิดและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สมหมาย อ่ำดอนกลอย (2556) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ปีเตอร์ เอฟ.ดรัคเกอร์ กล่าวถึง โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาใน สถานศึกษาของตนเองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน
- 1.2 ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล
- 1.3 สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ e - learning
- 1.4 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้
- 1.5 สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ
- 1.6 พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ

ชัยยนต์ เพาพาน (2558) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีลักษณะที่โดดเด่นมีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และนำไปสู่การปฏิบัติในอนาคต จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศสามารถกำหนดประเด็นศึกษาที่สำคัญ 4 ด้านหลักได้แก่

1. คุณลักษณะของผู้บริการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ ความรู้ทางวิชาการ นักประกอบการ นักริเริ่มสร้างสรรค์และประกอบการ ความสามารถด้านเทคโนโลยี นักสร้างพลังและแรงบันดาลใจเชิงบวก ตัวแบบที่ดี และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ความเป็นผู้นำยุคใหม่ ทักษะสำหรับผู้บริการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ดังนี้ การคิด การวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีมเทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ และมนุษยสัมพันธ์

3. ทักษะยุคใหม่บทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะผู้ประเมิน บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการกำหนดตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาครู

และบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับชุมชน และ บทบาทในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4. คุณธรรมจริยธรรมในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับ บริบทการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่อยู่ในตัวของผู้บริหารการนำหลักธรรมมาปฏิบัติจน เป็นอุปนิสัยติดตัวประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมจริยธรรมเพื่อการ ปฏิบัติหน้าที่การบริหาร และคุณธรรมจริยธรรมสำหรับสังคม

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน และสามารถนำพาบุคลากรในสถานศึกษา พัฒนาให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมไปถึงจะต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือเป็น ผู้นำยุคใหม่เพื่อนำไปสู่การบริหารอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ คุณลักษณะ ความเป็นผู้นำยุคใหม่ ทักษะยุคใหม่บทบาทหน้าที่ และคุณธรรมจริยธรรม

สุกัญญา รอดระกำ (2561) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้บริหารสถานมีบทบาท ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องทำความรู้จักกับการเปลี่ยนแปลง (Change) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มาจากการ แข่งขันที่ไร้พรมแดน โลกกำลังอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและข่าวสาร ความรู้เป็นสิ่ง สำคัญที่ทำให้เกิดความ ได้เปรียบในการแข่งขัน ดังนั้นเมื่อผู้บริหารเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง แล้วก็จะสามารถจัดการกับการ เปลี่ยนแปลงได้ โดยการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และมีผลกระทบหรือมีปฏิสัมพันธ์ กับองค์กร

2. ผู้บริหารต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง (Change Intervention) ด้วยการวางแผน ปฏิบัติการในการ ปรับแต่งสิ่งต่าง ๆ ให้แตกต่างจากเดิม โดยอาจจะกระทำอย่างรวดเร็วหรือ กระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป การบริหารความเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงการ เปลี่ยนแปลงก่อนแล้วจึงกำหนดเป้าหมายและเลือกวิธี ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับความ เปลี่ยนแปลงซึ่งต้องอาศัยการวางแผนการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ แล้วจึง นำไปปฏิบัติตาม แผนที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความร่วมมือ จากทุกคนในองค์กร โดยผู้บริหารจะต้องมีการ เสริมแรงให้กับความเปลี่ยนแปลงโดยการชี้แจงให้บุคลากรในองค์กร การทราบถึงความ เปลี่ยนแปลงหรือการ ปรับปรุงที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแสดงความขอบคุณต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลง แล้วจึงทำการประเมินผลต่อไป

3. ผู้บริหารต้องเป็นตัวแทนความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ด้วยการเป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลง หรือมีหน้าที่ในการจัดกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรเพื่อพัฒนา เน้นผล การปฏิบัติงานโดยส่วนรวม มากกว่าการเน้นไปที่ผลงานของแต่ละคนในองค์กร ให้บุคลากรใน

องค์กรรับรู้ถึงผลการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ และวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีการใช้ข้อมูล และสารสนเทศเพื่อใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ตระหนักถึงศักยภาพของสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลง

4. ผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิรูป เป็นนักคิด นักพัฒนา ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกมีวิสัยทัศน์ใน การบริหารงานที่พร้อมรับกับเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดต่อสิ่งใด

5. ผู้บริหารต้องส่งเสริมประชาธิปไตย บริหารงานแบบประชาธิปไตยรับความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหากับบุคลากรในองค์กร

6. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และประสานงานนอกองค์กรให้เกิดภาคีเครือข่ายร่วมคิด ร่วมจัดการศึกษา

7. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประนีประนอม พยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความขัดแย้งในองค์กร เป็นผู้ ประนีประนอม เมื่อเกิดปัญหา ผ่อนหนักให้เป็นเบา

8. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ทุกคนทำวิจัย รายงาน ผลการดำเนินงาน และนำรายงานมาประชาสัมพันธ์ ให้ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ

9. ผู้บริหารเป็นนักประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกเรื่องเป็นห่วงเป็นใยตลอดเวลา จะประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน การพัฒนาบุคลากรจะพัฒนา การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018” อย่างต่อเนื่องให้ทุกคนมีความก้าวหน้าในอาชีพ และครอบครัวอยู่เสมอ มีการให้อภัยเพื่อนร่วมงาน ไม่มีการ ตักเตือนอย่างรุนแรง ผู้ร่วมงานจะมีความสุขมากในการทำงานเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน

10. ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการนำยุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมและเหตุการณ์ มาใช้เป็นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งนี้ผู้บริหารควรมี การศึกษารายละเอียดของเหตุการณ์ มีการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา มีการแก้ปัญหาโดยใช้นวัตกรรมใหม่ โดยคำนึงถึงการบรรลุผล ในวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ของโรงเรียนเป็นหลัก

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2557) ได้กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 7 ทักษะ ดังนี้

2.1 ทักษะทางด้านเทคโนโลยี (Computing and ICT literacy) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งผู้เรียนและคนในยุคใหม่โดยเฉพาะยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเรียนรู้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ความสนใจใฝ่รู้และจินตนาการ (Curiosity and imagination) ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ความรู้และแหล่งความรู้จะมีมากมาย ฉะนั้นผู้เรียนในอนาคตจะต้องสนใจใฝ่รู้ในสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

2.3 การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล

2.4 ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม (Production and innovation) ทักษะในการคิดอะไรใหม่ ๆ ตามมาด้วยนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดใหม่ ๆ นั้น นวัตกรรมถือเป็นผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.5 ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือ (Communicational collaboration) เป็นศตวรรษใหม่ที่นวัตกรรมเป็นผลผลิตใหม่ ๆ โดยผ่านทางเทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ

2.6 การคิดในเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ (Corporate and entrepreneurial spirit) เป็นทักษะในเชิงของการดำเนินงานทางธุรกิจ และเป็นการค้าซึ่งจะเป็นลักษณะของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน

2.7 ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก (Cross cultural & global awareness) เป็นทักษะที่สะท้อนเครือข่ายของโลกยุคใหม่ที่มากับแนวคิดโลกาภิวัตน์และเครื่องจักร ที่คนในสังคมโลกและวัฒนธรรมอื่น มีเป้าหมายเพื่ออยู่ร่วมกัน

บุษยพรรณ พรหมวาที (2558) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยการกำหนดภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน เน้นการสอนที่มีคุณภาพ เป็นตัวแบบที่ดีในการเรียน การสอน จัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และมีเทคนิคการสอน

2. ผู้นำด้านนวัตกรรม เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน เป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างประวัติศาสตร์ที่ดีของโรงเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. ผู้นำด้านการจัดการดำเนินการด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัย กำหนดแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ของโรงเรียน และการขนส่ง

4. ผู้นำด้านทรัพยากรมนุษย์ เป็นผู้นำและสอนงานครู และทีมบริหารของโรงเรียน พัฒนาศักยภาพของบุคลากร พัฒนาขีดความสามารถของครู

5. ผู้นำด้านกลยุทธ์ เช่น เป็นผู้นำด้านการจัดการวิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ และพัฒนาวิธีการที่จะไปสู่วัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

6. ผู้นำกิจกรรมนอกโรงเรียน โดยเป็นตัวแทนของโรงเรียน ปกป้องครูจากแรงกระทบภายนอก รักษาผลประโยชน์ และชื่อเสียงของโรงเรียน เสาะหาทุน และทรัพยากรการเรียนรู้

7. เป็นผู้นำกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยเป็นผู้ประสาน และบริหารผลประโยชน์ของทุกฝ่ายให้ทรัพยากร ทั้งงบประมาณ วัสดุ และบุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. นักสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียน ที่มีความสามารถสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น ต้องผลักดันเพื่อประโยชน์ของนักเรียน และจะต้อง หาวิธีจัดการอย่างต่อเนื่องเหมือนทฤษฎีน้ำไหล (flow theory)

2. นักการสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่การสื่อสารโดยการ แบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มผู้บริหารต้องเป็น ผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

3. นักคิดวิเคราะห์ (Critical Thinker) ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจในความคิดที่ครูหรือบุคลากร แสดงออกเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะด้านผลกระทบที่มีต่อโรงเรียนและนักเรียนในระยะยาว และจะได้รับประโยชน์ เหล่านั้นมากที่สุดได้อย่างไร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหาร ที่จะต้องนำเอาข้อมูลและความคิดต่าง ๆ มาใช้ในการ ตัดสินใจทั้งหมด

4. สร้างชุมชน (Builds Community) ในที่นี้ หมายถึง การประสานเชื่อมโยงต่อกันกลุ่มคนที่ เหมาะสมตัวอย่างเช่น วิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับบุคลากรเพื่อเชื่อมโยงต่อกับคนอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้นเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย

5. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ต้องมีวิสัยทัศน์ในการที่จะทำให้ โรงเรียนเตรียมพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่อนาคตที่ต้องการ และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนาชุมชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันได้ด้วย NATIONAL EDUCATION CONFERENCE 1st Educational Management for Local Development towards ASEAN Community: New Direction in the 21 Century 5

6. การสร้างความร่วมมือ และการติดต่อ (Collaboration and Connection) ผู้บริหารต้องแสวงหาแบ่งปันข้อมูลและความรู้อย่างเปิดเผยชัดเจน มีการค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติ

อย่างเข้าใจกับคนอื่น มีการ ติดต่อกับโลกภายนอกผ่านทางบล็อกและสื่อทางสังคมและต้อง สร้างการร่วมมือกับผู้อื่น

7. สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) ผู้บริหารต้องสร้างหลักการทั้งเชิงบวก เชิงรุก และวิธีการ ดูแลเอาใจใส่ ต้องให้เวลาในการพบปะพูดคุยกับนักเรียน ครูและผู้ปกครองรับรู้อ และคุณค่าของพวกเขาโดยการพัฒนา ความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหาร ต้องสร้างสุขภาพตนเอง สวัสดิการและระดับพลังงานให้พร้อมเสมอ

8. ความเชื่อมั่น (Confidence) ผู้บริหารต้องมีลักษณะความมั่นใจ (confidence) เข้าถึง ได้ง่าย (approachable) มีความโดดเด่น (be visible) ในฐานะที่เป็นผู้นำต้องมีความกล้าที่จะต้อง เผชิญกับสถานการณ์ที่ ยากลำบาก ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้มักจะอยู่ในความสงบเสมอ และมีความ มั่นใจในการรักษาขวัญกำลังใจและความ เชื่อมั่นในชุมชนโรงเรียน

9. ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and Persistence) ผู้บริหารต้อง แสดงความ มุ่งมั่นและความทุ่มเท (dedication) อย่างจริงจัง เพื่อผลักดันให้กับครูและนักเรียน เกิดความมุ่งมั่นทุ่มเทในงาน และ อย่ายอมแพ้ (Never give up) เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตาม เป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้

10. ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to Learn) ผู้บริหารต้องเรียนรู้อย่าง สม่ำเสมอ เพราะ การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นที่น่าตื่นเต้นและนำมาใช้เสริมสร้าง ศักยภาพผู้บริหาร และสังคมโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Be a Lifelong Learner)

11. ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial, Creative and Innovative) ความสามารถในการคิดนอกกรอบเป็นพลังที่มีอำนาจของผู้บริหาร การคิด สร้างสรรค์ และนวัตกรรมเป็น วิธีที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการกับความซับซ้อนทางสังคมใน ศตวรรษที่ 21 และต้องพัฒนาโรงเรียนเป็นองค์การประกอบการ (entrepreneurial organization) ได้ด้วย

12. นักริเริ่มงาน (Intuitive) ผู้บริหารต้องเรียนรู้ถึงความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณ (instincts) ของตนเอง ความสามารถในการเป็นนักคิด นักริเริ่มสร้างสรรค์ผู้บริหารสามารถการ แก้ปัญหาให้สำเร็จอย่างไม่คาดฝันหรือ จากการสังหรณ์ใจ (intuitively) ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นจาก ความชาญฉลาดที่ดี

13. ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to Inspire) ผู้บริหารควรสร้าง ความ กระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต สิ่งทั้งหมดนี้ต้องเน้นให้เกิดขึ้นใน ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

14. การเจียมเนื้อเจียมตัว (Be Humble) ผู้บริหารมีความสำคัญต่อการทำหน้าที่ในโรงเรียนซึ่งงาน ผู้บริหารไม่ใช่เป็นรูปปั้นแต่เป็นงานที่เอื้อต่อทุกคนในโรงเรียนนั่นคือ ต้องมีสัมมาคารวะ การรู้จักบุคคลในชุมชน การเปิดโอกาสกับครู และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

15. ตัวแบบที่ดี (good Model) หากคุณกำลังส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ต้องรู้และฝึกพวก เขาให้มีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน ฝึกการสื่อสารที่ดี และคิดวิเคราะห์เป็นการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและการปลูกฝังสร้างสรรค์นวัตกรรม จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้และความเสี่ยง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลจึงควรเป็นดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ

3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

4. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้อย่างได้เหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษาทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

รองพรณ พลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
2. ด้านในการกำหนดนโยบาย
3. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน
4. ด้านการบริหารจัดการองค์กร
5. ด้านการวางแผนและพัฒนาหลักสูตร
6. ด้านการเรียนรู้
7. ด้านการประเมินผลงาน
8. ด้านการบริหารจัดการบุคคล
9. ด้านการวิจัยทางการศึกษา
10. ด้านค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 และได้สรุปเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ จำนวน 10 ทักษะ ประกอบด้วย

1. ทักษะการสร้างทีมงาน
2. ทักษะการจัดการความขัดแย้ง
3. ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
4. ทักษะการตัดสินใจ
5. ทักษะการคิดสร้างสรรค์
6. ทักษะทางเทคโนโลยี / นวัตกรรม / ดิจิตอล
7. ทักษะการสื่อสาร
8. ทักษะการจูงใจ
9. ทักษะการมอบหมายงานและการสอนงาน
10. ทักษะชีวิต

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน ดังกล่าวข้างต้น จำแนกตามประเด็นที่แสดงถึงภาวะผู้นำแต่ละแห่งรวมกันได้ 41 ประเด็น ซึ่งเมื่อนำมาสังเคราะห์โดยการจัดกลุ่ม ประเด็นที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกัน แสดง

ค่าความถี่ประกอบ ได้ประเด็นหลักที่แสดงถึงภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จำนวน 6 ประเด็น
ดังแสดงในตารางสังเคราะห์ข้างล่าง

ตาราง 1 การสังเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	นักวิชาการ						ความถี่
	ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2557)	บุษยพรรณ พรหมมาทย์(2558)	ชัยนัต เปาพาน (2559)	เอกชัย กี่สุพันธ์ (2559)	ผ่องพรรณ ผลราช (2560)	Center Creative Leadership (CCL)	
1.เป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน		✓			✓	✓	3
2.ความสนใจใคร่รู้และจิตนาการ	✓						1
3.ผู้นำด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	✓	✓		✓		✓	4
4.ผู้นำด้านการจัดการ		✓		✓	✓	✓	4
5.ผู้นำด้านทรัพยากรมนุษย์		✓					1
6.ด้านกลยุทธ์		✓					1
7.ผู้นำกิจกรรมนอกโรงเรียน		✓					1
8.เป็นผู้นำกิจกรรมภายในโรงเรียน		✓					1
9.ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์		✓	✓	✓	✓		4
10.ด้านในการกำหนดนโยบาย					✓		1
11.ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน	✓		✓		✓	✓	4
12.ด้านการประเมินผลงาน					✓		1
13.ด้านค่านิยมและจริยธรรม					✓		1
14.การสร้างทีมงาน						✓	1
15.การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	✓		✓			✓	3
16.ทักษะการตัดสินใจ						✓	1
17.การสร้างแรงบันดาลใจ				✓		✓	2
18.ทักษะชีวิต						✓	1
19.นักคิดวิเคราะห์			✓				1
20.นักสร้างชุมชน			✓				1

ตาราง 1 (ต่อ)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	นักวิชาการ						Center Creative Leadership (CCL)	ความถี่
	ไพฑูริย์ สินดารัตน์ (2557)	บุษยพรรณ พรหมภาทย์(2558)	ชัยนต์ เพาพาน (2559)	เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559)	ผ่องพรรณ ผดราษ (2560)			
21.การสร้างความร่วมมือ	✓		✓					2
22.สร้างพลังเชิงบวก			✓					1
23.ความเชื่อมั่น			✓					1
24.ความมุ่งมั่นและความพากเพียร	✓		✓					2
25.ความเต็มใจที่จะเรียนรู้			✓					1
26.การคิดเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ	✓		✓					2
27.นักริเริ่มงาน			✓					1
28.ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ			✓					1
29.การเจียมเนื้อเจียมตัว			✓					1
30.ตัวแบบที่ดี			✓	✓				2
31.การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร				✓				1
32.ด้านในการการกำหนดนโยบาย						✓		1
33.ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตร						✓		1
34.ด้านการเรียนรู้						✓		1
35.ด้านการบริหารจัดการบุคคล						✓		1
36.ด้านการวิจัยทางการศึกษา						✓		1
37.ทักษะการจัดการความขัดแย้ง							✓	1
38.ทักษะการคิดสร้างสรรค์							✓	1
39.ทักษะการมอบหมายงานและการสอนงาน							✓	1
40.ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก	✓							1
41.จัดให้มีระบบการกำกับติดตาม				✓				1

จากตาราง 1 สังเคราะห์ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกจากค่าความถี่ที่มากกว่า 3 ขึ้นไป สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน
2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี
3. ด้านการจัดการ
4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน
6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

1. ด้านการเรียนการสอน

บุษยพรรณ พรหมวาทย์ (2558) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยการกำหนดภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่าเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน เน้นการสอนที่มีคุณภาพ เป็นตัวแบบที่ดีในการเรียน การสอน จัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และสนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา

ผ่องพรรณ ผลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านการเรียนรู้ และด้านการประเมินผลงานการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินไปกำหนดแนวทางการพัฒนาครูและนักเรียน

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะการมอบหมายงานและการสอนงาน และ ทักษะการจูงใจ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง ผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี เน้นการบริหารจัดการที่ส่งเสริมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพ มีการส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา จัดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ

2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะทางด้านเทคโนโลยี (Computing and ICT literacy) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งผู้เรียนและคนในยุคใหม่โดยเฉพาะยุคศตวรรษที่ 21 จะต้องเรียนรู้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผ่องพรรณ ผลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ผู้นำด้านนวัตกรรม เป็นสัญลักษณ์ของโรงเรียน เป็นผู้นำในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างประวัติศาสตร์ที่ดีของโรงเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารมีทักษะทางเทคโนโลยี / นวัตกรรม / ดิจิตอล

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง ผู้นำในการนำเอากระบวนการวิธีการและ ความคิดใหม่ ๆ มาบริหารจัดการอย่างมีระบบ ด้วยวิธีการ ปฏิบัติใหม่ ๆ นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาส่งเสริมสนับสนุนครูให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการจัดการ

บุษยพรรณ พรหมวาทย (2558) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยการกำหนดภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้นำด้านการจัดการดำเนินด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัย กำหนด แผนปฏิบัติการต่างๆ ของโรงเรียน และการขนส่ง ผู้นำด้านทรัพยากรมนุษย์ เป็นผู้นำและสอนงานครู และทีมบริหารของโรงเรียน พัฒนาศักยภาพของบุคลากร พัฒนาขีดความสามารถของครู

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ

ผ่องพรรณ ผลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริหารจัดการองค์กร

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการสร้างทีมงาน และทักษะการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดการ หมายถึง ผู้นำในการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัย กำหนด และจัดแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

บุษยพรรณ พรหมวาทย์ (2558) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ โดยการกำหนดภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้นำด้านกลยุทธ์ เช่น เป็นผู้นำด้านการจัดการวิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ และพัฒนาวิธีการที่จะไปสู่วัตถุประสงค์ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ต้องมีวิสัยทัศน์ในการที่จะทำให้ โรงเรียนเตรียมพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนไปสู่อนาคตที่ต้องการ และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนาชุมชนได้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

ผ่องพรรณ ผลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้นำในการมองภาพอนาคตขององค์กร และกำหนดจุดหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน รวมไปถึงความสำเร็จของคุณภาพผู้เรียน

5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือ (Communicational collaboration) เป็น

ศตวรรษใหม่ที่มีนวัตกรรมเป็นผลผลิตใหม่ๆ โดยผ่านทางเทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย นักการสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่การสื่อสารโดยการ แบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มผู้บริหารต้องเป็น ผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และนักสร้างชุมชน (Builds Community) ในที่นี้ หมายถึง การประสานเชื่อมโยงต่อกันกับคนที่ เหมาะสม ตัวอย่างเช่น วิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับบุคลากรเพื่อเชื่อมโยงต่อกับคนอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้นเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย

ผ่องพรรณ ผลราช (2560) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ในด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะการจัดการความขัดแย้ง ทักษะการสื่อสาร และทักษะการจูงใจ

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน หมายถึง ผู้นำที่มีกระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ การสื่อสารก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา

6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2557) ได้กล่าวถึง ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ว่า การคิดวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหา (Critical thinking and problem solving) ทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล

ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่านักสร้างสรรค์ (Creative) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียน ที่มีความสามารถสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐานมากขึ้น ต้องผลักดันเพื่อประโยชน์ของนักเรียน

Center Creative Leadership (CCL) และ National Association of Secondary School Principals (NASSP) (อ้างใน บุญช่วย สายราม (2557) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 และ ทักษะการคิดสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้นำมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความคิดวิจารณ์ญาณ ทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีภาวะผู้นำที่มีความสามารถในรอบด้าน ประกอบไปด้วย 1.ด้านการเรียนการสอน 2.ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3.ด้านการจัดการ 4.ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 5.ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 6.ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ รวมไปถึงมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบที่สูงที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาภาวะผู้นำ

การพัฒนาภาวะผู้นำ ถือเป็นมิติหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพขององค์การให้ประสบความสำเร็จในระยะยาวอย่างยั่งยืน ในองค์การจึงจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้นำให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อโน้มน้าวให้บุคลากรในองค์การสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาภาวะผู้นำแบบ Vertical Leadership Development Nick Petrie (2014) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำในรูปแบบ Vertical Leadership Development ซึ่งได้รวบรวมจากประสบการณ์ที่เขาได้ประสบด้วยตนเองทั้งก่อนและขณะที่ทำงานที่ The Center for Creative Leadership (CCL) เป็นการนำเสนอแนวใหม่ของการพัฒนาภาวะผู้นำในอนาคตการพัฒนาภาวะผู้นำที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ยากสำหรับคนทั่วไปดังจะเห็นได้จากหลายโครงการพัฒนาที่เมื่อผู้นำต้องการพัฒนาตนเองไปรวมตัวกันอยู่ในห้องประชุมได้รับการสอนแบบใหม่เครื่องมือใหม่เทคนิคใหม่แต่ท้ายที่สุดเมื่อกลับไปทำงานก็กลับสู่สภาพเดิมเมื่อย้อนดูการศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาผู้นำที่ผ่านมาก็พบว่า มีประเด็นปัญหาที่ทำให้การพัฒนาภาวะผู้นำไม่ประสบความสำเร็จอยู่ทั้งสิ้น 4 ประการ ได้แก่ 1) มุ่งเน้นผิดจุด (Wrong focus) กล่าวคือใช้เวลาไปมากกับการส่งผ่านข้อมูลและเนื้อหาแต่ไม่เพียงพอต่อการทำงานอย่างหนักในการพัฒนาความเป็นผู้นำในตัวของพวกเขาผู้นำส่วนใหญ่รู้อยู่แล้วว่าตนเองควรต้องทำอะไร แต่สิ่งที่ขาดคือการกระทำที่เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล 2) ขาดการเชื่อมโยง (Lack connectivity) กล่าวคือในขณะที่เนื้อหาของโครงการพัฒนาผู้นำมีความน่าสนใจและมีความสำคัญมากแต่ก็ขาดการเชื่อมโยงกับงานของผู้นำเมื่อผู้นำกลับสู่โลกของความเป็นจริงและถูกครอบงำด้วยงานต่าง ๆ มันก็เป็นการยากที่จะแปลงสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เข้าไปอยู่กับการแก้ปัญหาที่แท้จริงได้ 3) ผู้นำถูกโดดเดี่ยว (Leader in isolation) กล่าวคือโปรแกรมส่วนใหญ่ไม่สามารถมีส่วนร่วมกับผู้

ส่วนได้ส่วนเสียหลักของแกนนำในการทำงานในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นผลให้ผู้นำไม่เพียงแต่พลาดการสนับสนุนคำแนะนำและความ

Leadership Education & Training Division (2555; อ้างถึงใน คณะกรรมการแปลเอกสารโรตารีสากลของศูนย์โรตารีในประเทศไทย) “ความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของการเป็นผู้นำ คือ การค้นหาและพัฒนาความสามารถที่แอบแฝงอยู่ของสมาชิก ผู้ซึ่งไม่เคยมีโอกาสนั้นแท้จริงที่จะแสดง ความสามารถของเขาออกมาด้วยเหตุผลอันน่าอัศจรรย์” ประกอบด้วย

1. ทักษะในการสื่อสาร ความสามารถที่จะสื่อสารวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ไปสู่บุคคลและกลุ่มต่าง ๆ ได้จะช่วยให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนและบรรลุ เป้าหมายทั้งในโรตารีและในวิชาชีพ โรงเรียนสร้างความเชื่อถือและมิตรภาพได้โดยการรับฟัง เข้าใจ และให้ข้อมูลย้อนกลับ

2. ลีลาของการเป็นผู้นำ ลีลาของการเป็นผู้นำจะรวมถึงวิธีการที่บุคคลกำหนดทิศทาง ดำเนินแผนงาน หรือการกระตุ้นผู้อื่น ในการที่จะบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักจะปรับเปลี่ยนลีลาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3. การนำและกระตุ้นอาสาสมัคร อาสาสมัครที่ได้รับแรงจูงใจและมีความกระตือรือร้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสโมสรและภาคที่ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้วิธีการที่จะให้แรงบันดาลใจแก่สมาชิกสโมสรจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในโครงการและโปรแกรมต่าง ๆ

4. การเป็นพี่เลี้ยง ในกระบวนการเป็นพี่เลี้ยง ผู้ที่มีประสบการณ์จะชี้แนะบุคคลอื่นในการพัฒนาความคิดเห็นและการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ดีซึ่งทั้งพี่เลี้ยง และผู้ที่ได้รับการอุปถัมภ์จะได้ส่งเสริมทักษะ สร้างความสัมพันธ์ และส่งเสริมวิชาชีพให้แกกัน โปรแกรมการเป็นพี่เลี้ยงจะมีประสิทธิ- ภาพเมื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการปฐมนิเทศสมาชิกใหม่ การสร้างทีมงาน คณะกรรมการสโมสร และแผนงานการสืบทอดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่

5. การบริหารเวลา การบริหารเวลาเกี่ยวข้องกับการใช้หลักการ การปฏิบัติและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อที่จะใช้เวลาอย่างชาญฉลาด โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ ปรับปรุงคุณภาพชีวิต การที่จะมีความกระตือรือร้นในโรตารี ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมและ นันทนาการของครอบครัว โรงเรียนต้องบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การกำหนดเป้าหมายและความรับผิดชอบ การกำหนดเป้าหมายทำให้มั่นใจได้ว่า เวลา ความพยายาม และทรัพยากรถูกใช้ไปอย่างมีกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุสิ่งที่สำคัญของคุณหรือสโมสรโรตารีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเป้าหมายเหล่านั้นควรจะช่วยกำหนดเป้าหมายด้วยความรับผิดชอบจะช่วยทำให้แน่ใจได้ว่า ทุกคนทำงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

7. การวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลหรือสโมสรโรตารีมีการพัฒนาไปในระยะยาวและสร้างกรอบงานเพื่อกำหนด วัตถุประสงค์ ควรจะมีการทบทวนเป้าหมายกลยุทธ์ทุกปีและปรับปรุงแก้ไขทุก ๆ 3-5 ปี

8. จริยธรรมและการทดสอบสี่แนวทาง จริยธรรม คือค่านิยมที่มีร่วมกันในกลุ่มคนซึ่งมักจะมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นตัวกำหนดว่าสโมสรโรตารีจะดำเนินงานอย่างไรและสมาชิกแต่ละคนประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในวิชาชีพ

9. การสร้างความเห็นพ้องต้องกัน การสร้างความเห็นพ้องต้องกันเป็นการกระทำเพื่อหาทางแก้ปัญหาให้เป็นไปตามความต้องการของทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่าง แต่มีได้หมายถึงการประนีประนอมหรือการยอมจำนน การนำผู้อื่นไปสู่ความเห็นพ้องต้องกันมีผลให้เกิดการ ตัดสินใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จและยั่งยืน

10. การทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคคลต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จในงานส่วนใหญ่ทั้งในโรตารีและในอาชีพ เมื่อบุคคลทำงานร่วมกันได้อย่างดี เขาจะทำงานได้มากกว่าที่ทำตามลำพังผู้นำกับการพัฒนาองค์กร

สัมมา รณินิธย์ (2556, หน้า 230) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความศรัทธา น่าเชื่อถือ สร้างบรรยากาศและความพึงพอใจแก่ผู้ร่วมงานใน การปฏิบัติงานร่วมกันให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น การพัฒนาภาวะผู้นำมีความสำคัญ เนื่องจาก

1. การพัฒนาผู้นำส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จขององค์กร ส่งผลให้เกิดองค์กรที่มีความสำเร็จแบบยั่งยืนที่มีผู้นำองค์กร บุคลากรทุกระดับในองค์กร และองค์กรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผล

2. การพัฒนาภาวะผู้นำสามารถพัฒนาคุณลักษณะและความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กรอย่างต่อเนื่องซึ่งถือว่าการพัฒนาองค์กรจากส่วนที่สำคัญที่สุด นั่นคือการพัฒนาตัวบุคคล

3. การพัฒนาภาวะผู้นำทำให้เกิดผู้นำคนใหม่ ๆ ที่จะแสดงแววหรือพฤติกรรมออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนที่เป็นผลจากการพัฒนาเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของหน่วยงานหรือองค์กร

4. การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นการช่วยให้ผู้นำหรือผู้บริหารได้รับการยอมรับความน่าเชื่อถือของกลุ่มมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะนำไปโดยการทำงานหนักกว่าทุกคนในกลุ่ม การทำตัว

เป็นตัวอย่าง และอื่น ๆ ส่งผลให้เกิดทีมงานที่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทุกคนทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5. การพัฒนาภาวะผู้นำสามารถสร้างความมั่นใจแก่ตัวผู้นำ (Self Confidence) มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินงาน และการสร้างความมั่นใจกับผู้ร่วมงานที่มีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน

สมโภชน์ นพคุณ (ออนไลน์) กล่าวถึง การพัฒนาภาวะผู้นำ ไว้ว่าผู้นำกับการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนผู้นำในปัจจุบันมีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางและวิธีการปฏิบัติเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายดังนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้นำควรจะต้องมีคือภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งไม่ได้หมายถึงอำนาจในการควบคุมกำกับบังคับบัญชาแบบเดิม (วัฒนธรรมอำนาจ) แต่หมายถึงความสามารถในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมซึ่งการจะพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership) ต้องเริ่มจาก

1. การปรับเปลี่ยนวิธีคิดหรือกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) จากกระบวนทัศน์เดิม (Thing Paradigm) มองทุกอย่างว่าไม่มีชีวิตเป็นวัตถุดิบของที่สามารถกำกับควบคุมได้เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ (People centered Paradigm) มองสรรพสิ่งว่ามีชีวิตมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงให้ความสำคัญกับคนมากขึ้นมองคนให้ครบทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม หัวใจสำคัญของกระบวนทัศน์ใหม่คือการมีส่วนร่วม (Participation) เพราะชีวิตมนุษย์ประกอบด้วยมิติทางร่างกาย และทางจิตใจ ด้วยเหตุนี้วิธีคิดเดิมที่เน้น การกำกับ ควบคุม เน้นการให้รางวัล และลงโทษ (Carrot and Stick) จึงตอบสนองมิติทางร่างกายได้เพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่เพียงพอมนุษย์ต้องการการตอบสนองด้านจิตใจด้วย ดังนั้นจึงต้องเปิดโอกาสให้คนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้รู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขององค์กรอันจะนำมาซึ่งความร่วมมือนะ

2. การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน ผู้นำต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรโดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการซึ่งโดยทั่วไปคนในองค์กรจะมีปฏิริยาต่อการปรับวัฒนธรรมการทำงานแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

2.1 พวกบุกเบิก (Pioneer) คือพวกที่เข้าร่วมการเปลี่ยนแปลงอย่างเต็มใจพวกนี้จะมีประมาณ 1 ใน 5 ขององค์กร

2.2 พวกต่อต้านบางครั้งถึงกับบ่อนทำลายจะมีอยู่ประมาณ 5-10%

2.3 พวกอยู่เฉยๆรอดูไปเรื่อย ๆ (Fence sitter) เป็นกลุ่มที่สามารถชักจูงให้เข้ารับการเปลี่ยนแปลงได้กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มใหญ่ประมาณ 70% หน้าที่หลักของผู้นำองค์กรคือ

ส่งเสริมพวก Pioneer และปรับเปลี่ยนพวก Fence sitter ให้เข้ามาเป็นแนวร่วมทั้งนี้เพื่อให้การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรประสบความสำเร็จ

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นการส่งเสริมหรือเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำ โยอาคัยการฝึกฝน และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาภาวะผู้นำ ถ้าเปรียบเทียบกับเมล็ดพันธ์ ก็จะมีหมายถึง พันธุ์ที่ดี การคัดเลือกต้นที่สมบูรณ์ การรดน้ำพรวนดินและรวมไปถึงการกำจัดแมลง ที่เป็นศัตรูพืช ซึ่งหมายความว่า ผู้นำจะต้องการสิ่งที่ดีที่สุดให้กับองค์กร เพื่อนำไปพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการพัฒนาตนเองอยู่เสมอรวมไปถึงจะต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเก่งหลากหลายด้าน และสร้างผู้นำใหม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 รายละเอียดดังนี้

สุจิตรา สงคราม (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1.การใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกแบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้านเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือภาวะผู้นำแบบวางเฉยภาวะผู้นำแบบการให้รางวัลตามสถานการณ์ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพในระดับมากทั้ง 4 ด้านเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือภาวะผู้นำแบบใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ภาวะผู้นำแบบกระตุ้นการใช้ปัญญาภาวะผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคลและภาวะผู้นำแบบจูงใจ 2.ความแตกต่างของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันพบว่าโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีการใช้ภาวะผู้นำแบบใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์มากที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีการใช้ภาวะผู้นำแบบกระตุ้นการใช้ปัญญามากที่สุดผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการใช้ภาวะผู้นำแบบใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์มากที่สุดและผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการใช้ภาวะผู้นำแบบการจูงใจมากที่สุด 3.แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชิงรายเขต 3 ได้ข้อสรุปว่าการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในทุกด้านผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาด้วยวิธีการเข้าร่วมการประชุมเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาจากเอกสารตำรา และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาเพื่อเพิ่มความรู้ทักษะความสามารถให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการภายในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานทั้งหมด 4 ด้านดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการมีทักษะและประสบการณ์ ด้านการบริหารงานวิชาการสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ไขปัญหาวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณผู้บริหารควรมีความรู้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการคลังพัสดุและการเงินมีความรู้ ด้านการวางแผนงบประมาณและจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านการบริหารงานบุคคลผู้บริหารควรมีความรู้ทักษะ ด้านการบริหารงานบุคคลรู้จักวางคนให้เหมาะสมกับงานและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและด้านการบริหารงานทั่วไปผู้บริหารควรเป็นนักวางแผนที่ดีเป็นผู้มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารมีการประสานงานที่ดีมีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสมมีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีมีการใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย

พิชญา ดำนิล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร คณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจนโยบาย เป้าหมายวัตถุประสงค์และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษารองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้เสมอเพื่อให้คำปรึกษาและผู้บริหารมีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อหน่วยงานและหน้าที่ที่รับผิดชอบ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารพบว่าภาพรวมผู้บริหารและผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายพบว่า มีแนวทางทั้งหมด 15 แนวทาง

กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1.ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้การกระตุ้นสติปัญญาการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจและการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2.สมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองการทำงานเป็นทีมและการบริการที่ดี 3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารทุกด้านส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยสามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะหลักของครูในภาพรวมได้ร้อยละ 81.6 เรียงลำดับตามอิทธิพลของการส่งผลเป็นรายด้านดังนี้ 1) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและการกระตุ้นสติปัญญาส่งผลต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นสติปัญญาส่งผลต่อการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและการสร้างแรงบันดาลใจส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์และการสร้างแรงบันดาลใจส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมและ 5) การสร้างแรงบันดาลใจและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลส่งผลต่อการบริการที่ดี

ประธาน ยศรุ่งเรือง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำแบบที่ 1 ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านการใช้อิทธิพลด้านอุดมการณ์ รองลงมาคือด้านการจูงใจด้านแรงดลใจ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และน้อยที่สุดคือด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ภาวะผู้นำแบบที่ 2 ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไป (2) ต่ำสุด ได้ดังนี้ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรุก รองลงมาคือ ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ด้านการบริหารแบบวางเฉยเชิงรับ และน้อยที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 คือ 1) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชุมวางแผน จัดวางตัวบุคคลกร มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์จัดบรรยากาศการทำงานที่ดีให้บุคลากรมีโอกาสพบปะสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความยุติธรรมกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการพัฒนามาตรฐานการทำงานที่ดีขึ้นอย่าง

ต่อเนื่องโดยจัดให้มีการอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัล หรือผลตอบแทน แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จด้วยความยุติธรรมตามโอกาสอย่างเหมาะสม ควรยอมรับ ศักยภาพและให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำงานได้ดีต่ำกว่ามาตรฐาน ได้พัฒนาตนเอง โดยให้ คำแนะนำแทนการตำหนิ ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างกฎข้อบังคับบนพื้นฐานของระเบียบ ราชการ รวมถึงคาดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเท่าเทียม พร้อมทั้งปฏิบัติตนให้เป็น แบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นวัฒนธรรมขององค์กรและฝึกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเป็น ระบบ โดยมีการวัดและประเมินผลอย่างจริงจัง และมีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ โดยปราศจากการควบคุมหรือคอยจับผิด

สำนักงานการศึกษา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการ เรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาการบริหาร จัดการใช้สื่อการเรียนรู้ที่สำนักงานศึกษาผลิตและจัดสรร ให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในด้านการติดตามการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนอยู่ ในระดับมากคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ติดตามการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยมิ การติดตามการพัฒนา การผลิต/การใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนของครูอย่าง ต่อเนื่อง สำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการ เรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุน ให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนในสถานศึกษา ในด้านสภาพของสื่อเทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า สื่อเทคโนโลยีประเภทสิ่งพิมพ์สื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia และสื่อประเภท Application เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้นักเรียนมีพัฒนาการ ด้านการเรียนดีขึ้น โดยสื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia และสื่อประเภท Application มีรูปแบบที่ทันสมัย น่าสนใจ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ยังไม่มีหลากหลาย และตรงตามความ ต้องการของครูผู้สอนน้อยที่สุด และสื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia สื่อ ประเภท Application มีเพียงพอต่อความต้องการในการใช้และมีความสะดวกต่อการใช้ในการ จัดการ เรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2. ผลการศึกษาการบริหารงบประมาณตามโครงการ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ผลิตสื่อในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับการ สนับสนุนจากสำนักงานการศึกษา งบประมาณที่สำนักงานศึกษาจัดสรรให้ตามโครงการส่งเสริม

สนับสนุนให้สถานศึกษา ผลิตสื่อฯ ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนตามขนาดของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีความเพียงพอในการได้รับจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อฯ โดยสถานศึกษามี ความต้องการให้สำนักงานการศึกษาจัดสรรงบประมาณตามโครงการฯ ต่อไป และสถานศึกษาได้มี การรายงานผลการใช้งบประมาณ และมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากคือ ด้านแนวทาง การพัฒนาด้านเครื่องมือ (Hardware) โดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความต้องการ อุปกรณ์ที่สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย LCD เป็นต้น ให้เพียงพอต่อการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ด้านแนวทางการพัฒนาด้านเทคนิค/ วิธีการ (Techniques/Methods) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการส่งเสริมครูให้มีเจตคติที่ดี และเห็นความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ด้านแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร (Peopleware) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริม/พัฒนาการเรียนรู้นักเรียนให้ดีขึ้น ด้านแนวทางการพัฒนาด้านวัสดุ (Software) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนที่ ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา มากขึ้น สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods) ครูผู้สอนมีความต้องการ พัฒนาด้านวิธีการสอนโดยนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อพัฒนา นักเรียนในด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิด ด้านแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร (Peopleware) ครูผู้สอนมีความ ต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์ความสามารถ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ด้านแนวทางการพัฒนาด้านวัสดุ (Software) ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนที่มีความคงทน แข็งแรง ดูแลรักษาง่าย มีการออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา มากขึ้น และนำเสนอเนื้อหาได้น่าสนใจและทันสมัย เพิ่มขึ้น

ผ่องพรรณ พลราช (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า 1.ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 29 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 คือผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน มีนโยบายที่ชัดเจน มีระเบียบแบบแผนในการปกครองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์โดยสร้างฉันทามติร่วมกับชุมชน กำหนดบทบาทหน้าที่ได้อย่างชัดเจนเป็นระบบ ตรงกับความสามารถของบุคลากร ไม่ยึดหยุ่นเกินไปหรือเข้มงวดเกินไป มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียน ตลอดจนมีความเมตตา เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารองค์กรให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

อรสา มาสิงห์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการวางแผน ทักษะการสร้างทีมงาน และทักษะการแก้ปัญหา ตามลำดับส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ทักษะคือทักษะการสื่อสาร และทักษะการจูงใจ นอกจากนี้ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมากที่สุดเป็นสองอันดับแรกผู้วิจัยจึงนำทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมาศึกษาหาแนวทางการพัฒนา 2. การสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาสรุปได้จาก 2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาจำนวน 14 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับเรื่องทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่พัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจโดยการฝึกฝนด้วยตนเอง 2.2 ผู้วิจัยระบุพฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการฝึกปฏิบัติ

ด้วยตนเองไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติหน้าที่ปกติในการบริหารสถานศึกษาและไม่เป็นการเพิ่มภาระในการปฏิบัติตามพฤติกรรมพบว่าได้รายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะการสื่อสารจำนวน 24 รายการและทักษะการจูงใจจำนวน 23 รายการ 2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนและผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คนประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความมีประโยชน์ของรายการพฤติกรรมทั้ง 2 ทักษะพบว่ารายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความมีประโยชน์ในระดับมากที่สุดและมีข้อเสนอแนะให้ตัดรายการพฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมทักษะการสื่อสารออก 1 รายการเนื่องจากเป็นรายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะอื่นมากกว่าทักษะการสื่อสารดังนั้นแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงใช้วิธีการพัฒนาด้วยตนเองโดยใช้พฤติกรรมทักษะการสื่อสาร 23 รายการและทักษะการจูงใจ 23 รายการซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจเป็นรูปเล่ม 3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาจากการให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คนซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์มาตรฐานการศึกษาหนองสาหร่ายอำเภอปากช่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 ทดลองใช้แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจแล้วประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมและความมีประโยชน์พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา มีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความเป็นไปได้ และความเหมาะสม อยู่ในระดับมากตามลำดับอิงสิทธิ

สุรรัตน์ ไตเขียว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารยุคใหม่ 2) ใส่ใจคุณลักษณะ 3) ทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสาร 4) ผู้บริหารที่มีการพัฒนา 5) เน้นการคิดวิเคราะห์ และ 6) นำพาสู่ต้นแบบที่ดี (2) 2. รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาและแนวทางการดำเนินงาน ส่วนที่ 3 ส่วนกระบวนการพัฒนา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 และส่วนที่ 4 ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จ 3. การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 จำนวน 4 ด้าน

ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

กนกวรรณ บุญเรือง และคณะ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ตามทัศนะของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ด้านจริยธรรมต่อสังคมด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพและด้านจริยธรรมต่อตนเองตามลำดับข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 1) ด้านจริยธรรมต่อตนเองผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพควรมีความตระหนักในความรับผิดชอบการวางแผนและติดตามงานเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานและต้องเป็นผู้ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับครู 3) ด้านจริยธรรมต่อผู้รับบริการควรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูให้มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นและวิธีการปฏิบัติงานที่ตนเองถนัด 4) ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพต้องเห็นอกเห็นใจปฏิบัติตนเป็นกลางไม่เอินเอียงในการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือเป็นโทษต่อผู้หนึ่งผู้ใดและ 5) ด้านจริยธรรมต่อสังคมควรเป็นผู้นำที่ดีในการบริการพร้อมทั้งเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนและนำมาใช้วางแผนและดำเนินการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน

อัศนีย์ สุกิจใจ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้นงานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติ ตามที่ต้องการ งานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ การบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดการรายสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การจัดการศึกษาสิ่งเหล่านี้ให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ จำเป็นต้อง อาศัยผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางด้านการศึกษา เพราะผู้นำในองค์กรทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่ง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรทางการศึกษา เพราะผู้นำทางวิชาการหรือผู้บริหารการศึกษา จะ บริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึง

ประสงค์ ดังนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำเป็นบุคคล ที่มีอิทธิพลในการบังคับบัญชามอบหมายในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และผู้นำจำเป็นต้อง ติดต่oprะสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

คณิงนิตย กิจวิธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรมด้านความมุ่งมั่นและพากเพียรมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชนด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างก็มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์คือมีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรมและข้อ 4 ในด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีคือมีความสามารถนำประชาชน / ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของโรงเรียนพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างก็มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์คือมีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนาวัตกรรมและข้อ 7 ในด้านการมีวิสัยทัศน์คือมีผลสำเร็จของงานบริหารสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์เช่นได้รับเกียรติบัตรผู้บริหารดีเด่นสถานศึกษาต้นแบบ ฯลฯ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โรจน์ สารรัตนะ และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า มีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้คือมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงมีความร่วมมือมีการเสริมพลังอำนาจมีการให้และการบริการมีจินตนาการและนวัตกรรมมีการเรียนรู้ด้วยกันมีการสร้างชุมชนมีการสร้างเครือข่ายมีการนำร่วมกันมีการสื่อสารที่เข้มแข็งมีการบริหารความก้าวหน้าส่วนบุคคลหรือในวิชาชีพมีความยืดหยุ่นเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายของภาวะผู้นำในเชิงบูรณาการระหว่างความหมายที่มีพื้นฐานความคิดเพื่อบรรลุ

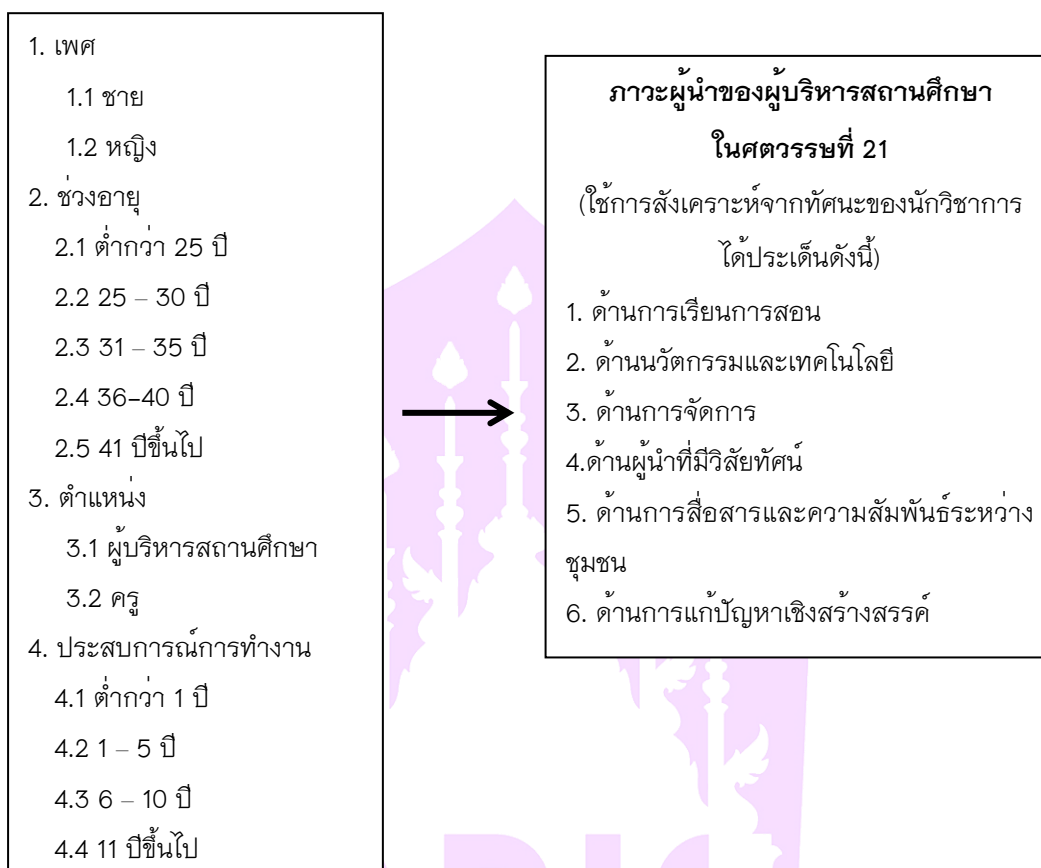
ความสำเร็จด้วยคนอื่นและความหมายที่มีพื้นฐานความคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่ออนาคตที่ดีกว่าเป็นคุณลักษณะที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการบริหารจัดการช่วยเสริมกันและกันไม่แยกออกจากกันเพราะจะสร้างปัญหามากกว่าจะแก้ปัญหา

มาไล ศรีเอี่ยม (ม.ม.ป.) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 (6) สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 (6) สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 103 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 44 (6) สังกัดสำนักงานเขต หนองจอก กรุงเทพมหานครจำนวน 4 ด้านได้แก่ 1)ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียน 2)ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 3)ด้านการบริการนักเรียน 4)ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ที่มีต่อการ จัดการศึกษาในกลุ่ม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูจำนวน 249 คน รวมทั้งหมดจำนวน 270 คน โรงเรียนในอำเภอวังเหนือ 21 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ 5 คะแนน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด

ระดับการปฏิบัติ 4 คะแนน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มาก

ระดับการปฏิบัติ 3 คะแนน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ปานกลาง

ระดับระดับการปฏิบัติ 2 คะแนน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 น้อย
ระดับระดับการปฏิบัติ 1 คะแนน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 มี
ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Form)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะ
ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขต โครงสร้างเนื้อหาที่ศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้าง
เครื่องมือ

3. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมด นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความครอบคลุมเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจาก
อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน คือ

- 4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

- 4.2 นายเมธี อ้วนล้ำ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 3

- 4.3 นายมนตรี ธิแก้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3

ตรวจสอบและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและวัตถุประสงค์ (Index of
Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งหมด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ซึ่งแสดงว่าข้อความนั้นใช้ได้

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอเวียงป่าเป้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 30 คน

6. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97

7. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา ไปติดต่อผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร และครู ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละโรงเรียน ในระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 270 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อย และความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ
2. ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ
3. ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายค่า (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553, หน้า 69) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด

4. ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาแต่ละประเด็นสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการ และสรุปเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (μ)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธี

ของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษากภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากภาวะผู้นำ และข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านการเรียนการสอน 2.ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3.ด้านการจัดการ 4.ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 5.ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 6.ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการจัดการ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตาราง 2 แสดงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (Frequency)	ร้อยละ (Percentage)
เพศ		
ชาย	83	30.74
หญิง	187	69.26
รวม	270	100
ช่วงอายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	17	6.30
25 – 30 ปี	68	25.19
31 – 35 ปี	46	17.03
36 – 40 ปีขึ้นไป	58	21.48
41 ปีขึ้นไป	81	30.00
รวม	270	100
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	21	7.78
ครูผู้สอน	227	84.07
อื่น ๆ	22	8.15
รวม	270	100
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 1 ปี	17	6.30
1 – 5 ปี	91	33.70
6 – 10 ปี	66	24.44
11 ปีขึ้นไป	96	35.56
รวม	270	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 69.26 เป็นเพศชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 30.74 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 84.07 รองลงมาเป็นตำแหน่งอื่น ๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.15 และด้านประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 รองลงมา 1-5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3

โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านการเรียนการสอน 2.ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3.ด้านการจัดการ 4.ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 5.ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 6.ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ N=270		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านการเรียนการสอน	4.32	0.50	มาก
2	ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.27	0.55	มาก
3	ด้านการจัดการ	4.28	0.47	มาก
4	ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	4.35	0.50	มาก
5	ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน	4.35	0.53	มาก
6	ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	4.28	0.50	มาก
	รวม	4.30	0.44	มาก

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.35$) รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน ($\mu=4.32$) และด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ($\mu=4.28$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการเรียนการสอน

	ด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		N=270		
		μ	σ	
1	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารการจัดการด้านการเรียนการสอน	4.24	0.61	มาก
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุของครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	4.37	0.59	มาก
3	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้	4.33	0.63	มาก
4	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา	4.34	0.63	มาก
5	ผู้บริหารติดตามผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.31	0.66	มาก
รวม		4.32	0.50	มาก

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการจัดการเรียนรู้อุของครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา ($\mu=4.34$) และผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.33$) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	N=270		
	μ	σ	
1 ผู้บริหาร สามารถใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.63	มาก
2 ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากร ให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน	4.24	0.64	มาก
3 ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	4.27	0.65	มาก
4 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ ICT การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี	4.30	0.65	มาก
5 ผู้บริหารจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษากับครูและบุคลากรให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.67	มาก
รวม	4.27	0.55	มาก

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.27$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ ICT การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร สามารถใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม ($\mu=4.28$) และผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอำเภอวังเหนือ ด้านการจัดการ

ด้านการจัดการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	N=270		
	μ	σ	
1 ผู้บริหารมอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	4.27	0.61	มาก
2 ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการบริหารงาน	4.24	0.59	มาก
3 ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม	4.25	0.60	มาก
4 ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น	4.27	0.61	มาก
5 ผู้บริหารมีการจัดการดำเนินด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.36	0.60	มาก
รวม	4.28	0.47	มาก

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการจัดการดำเนินงานด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัยภายใน สถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.36$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละ บุคคล และผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=4.27$) และมีผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรได้ อย่างเหมาะสม ($\mu=4.25$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอำเภอวังเหนือ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

	ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		N=270		
		μ	σ	
1	ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชัดเจน	4.39	0.61	มาก
2	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ที่มีประสิทธิภาพ ในการที่จะ ทำให้โรงเรียนเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่มุ่ง สู่อุณหภูมิในอนาคต	4.36	0.62	มาก
3	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่เข้ากับบริบทวัฒนธรรมของ ชุมชน และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนา ชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ	4.30	0.63	มาก
4	ผู้บริหารมีการวางแผนงานในการดำเนินการเพื่อ ไปสู่เป้าหมายอย่างชัดเจน	4.29	0.60	มาก
5	ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่งความสำเร็จของ ผู้เรียน	4.40	0.59	มาก
	รวม	4.35	0.50	มาก

จากตาราง 7 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่งความสำเร็จของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชัดเจน ($\mu=4.39$) และมีผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ที่มีประสิทธิผล ในการที่จะทำให้โรงเรียนเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่มุ่งสู่คุณภาพในอนาคต ($\mu=4.36$) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	N=270		
	μ	σ	
1 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา	4.43	0.58	มาก
2 ผู้บริหารแสวงหาข้อมูล แบ่งปันข้อมูล และความรู้ อย่างเปิดเผยชัดเจน สนับสนุนให้มีการติดต่อกับภายนอกทางสื่อออนไลน์และสื่อทางสังคม	4.34	0.63	มาก
3 ผู้บริหารส่งเสริมให้ถ่ายทอดข้อมูล ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนไปยังชุมชนให้ได้รับทราบในทุกๆกิจกรรม	4.28	0.65	มาก
4 ผู้บริหารมีการนำนักเรียนเข้าไปรวมกิจกรรมต่างๆของชุมชน	4.36	0.66	มาก
5 ผู้บริหารนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา	4.37	0.66	มาก
รวม	4.35	0.53	มาก

จากตาราง 8 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการสื่อสาร

และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.43$) รองลงมาคือ ผู้บริหารนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ($\mu=4.37$) และผู้บริหารมีการนำนักเรียนเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\mu=4.36$) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
	N=270		
	μ	σ	
1 ผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความคิดวิจรรณญาณ	4.23	0.56	มาก
2 ผู้บริหาร มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และบุคลากรกล้า คิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์	4.31	0.58	มาก
3 ผู้บริหารมีการติดต่อข่าวสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อหาทาง ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขสถานการณ์	4.30	0.65	มาก
4 ผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล	4.31	0.64	มาก
5 ผู้บริหาร มีการนำเสนอ นวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ มาพัฒนางานในสถานศึกษา	4.27	0.69	มาก
รวม	4.28	0.50	มาก

จากตาราง 9 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และบุคลากรกล้า คิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.31$) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการตื่นตัวต่อข่าวสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อหาทาง ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไข สถานการณ์ ($\mu=4.30$) และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่อง ผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไข สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหาร มีการนำเสนอ นวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ มาพัฒนา งานในสถานศึกษา ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปางเขต 3

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทราบข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปางเขต 3 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า บทบาทภาวะผู้นำ บริหารควรใช้ความเป็น ผู้นำในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของคุณครูในประเด็นต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน จึงจะทำให้ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ตามประเด็นต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการเรียน การสอน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1.1 ผู้บริหารมีการวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนการสอน	41
1.2 สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี ให้ครูไปประกอบการจัดการเรียนรู้อบรมทุก ห้องเรียน	41
1.3 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจเด็ก ปรับปรุงคุณภาพการสอน นิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ	30
1.4 ส่งเสริมสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย	41
1.5 ใส่ใจในการจัดการเรียนการสอนของคุณครูในโรงเรียน	30

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1.6 ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ครบ องค์ประกอบ	30
1.7 ส่งเสริมครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3R8c)	41
1.8 ปรับหลักสูตรให้ทันสมัยเข้ากับบริบทของชุมชน	41
1.9 เป็นผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครู อย่างต่อเนื่อง	41
1.10 สามารถเข้ามาสอนแทนในคาบที่ครูขาดชั้นได้	41
1.11 ผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตามการสอนในบางครั้ง	28
1.12 ส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูสม่ำเสมอ	41
1.13 ได้มุ่งมั่น ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	41

จากตาราง 10 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเน้นให้ผู้บริหารมีการส่งเสริม
วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและครบ
องค์ประกอบ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านนวัตกรรม
และเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
2.1 ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารจัดการอย่างทั่วถึง	41
2.2 ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอน	41
2.3 เป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่ง พยายามค้นคว้าทำนวัตกรรมใหม่ๆขึ้นมาใช้ ให้เหมาะสมกับ เด็กแต่ละบุคคล	41

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
2.4. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	41
2.5 สนับสนุนด้านงบประมาณการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	41
2.6 เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ	41

จากตาราง 11 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนสื่อทางเทคโนโลยี (ICT) ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้านวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการจัดการ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
3.1 ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี	41
3.2 ผู้บริหารได้มอบหมายงาน ภาระงานให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสม ตรงตามความถนัด	41
3.3 มีการบริหารจัดการบุคลากรในโรงเรียน ให้เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพ	41
3.4 ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	28
3.5 ผู้บริหารออกแบบวางแผนบุคลากรในองค์กร เน้นเป้าหมาย ความสำคัญในการพัฒนาองค์กร บุคลากรให้มีประสิทธิภาพ	40
3.6 การบริหารจัดการในโรงเรียนด้านที่พักอาศัยครู	41
3.7 เป็นผู้บริหารที่มีการวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรได้	41
3.8 จัดทำโครงสร้างให้มีความยืดหยุ่น	41

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
3.9 มีมาตรฐานในการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม	41
3.10 ควรมีการจัดการแบบมีส่วนร่วม อย่างเป็นระบบ	41
3.11 ผู้บริหารควรมีหลักในการควบคุมคน และต้องเป็นที่ปรึกษาให้กับลูกน้องได้	41
3.12 ผู้บริหารจัดทำแผนในการจัดการปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	41

จากตาราง 12 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามโครงสร้างของสถานศึกษา มีการวางแผนการบริหารทรัพยากรอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และสามารถจัดบุคลากรภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความสามารถตามความถนัดของครูผู้สอน อย่างเป็นระบบ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
4.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	41
4.2 มีเป้าหมายหลัก มุ่งความสำเร็จของนักเรียน	41
4.3 เป็นผู้มีความคิดกว้างไกล พัฒนาครู พัฒนาเด็ก พัฒนาชุมชน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	41
4.4 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ดี พัฒนาทุกครั้ง	41
4.5 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่องค์กร เป็นผู้ประสานกิจกรรมต่าง ๆ สร้างองค์กรให้มีความรู้ ความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่นได้	41
4.6 นำบริบทของโรงเรียนกับชุมชนพื้นที่สูง มาปรับใช้ในการเรียนรู้	41
4.7 จัดทำวิสัยทัศน์ที่สร้างได้ เป็นจริง	41

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
4.8 เป็นผู้ที่พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้องค์กรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	41
4.9 เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง	41
4.10 มีเป้าหมายชัดเจน	41

จากตาราง 13 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านผู้นำวิสัยทัศน์ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สร้างได้ เป็นจริง และมีเป้าหมายที่ชัดเจน

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
5.1 ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการสื่อสารและสัมพันธ์กับชุมชน	41
5.2 มีการแสวงหาข้อมูล แบ่งปัน ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนไปยังชุมชนให้มากขึ้น	41
5.3 มีการประชุมกับผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับการพัฒนาโรงเรียน	41
5.4 ผู้บริหารมีการเคลื่อนไหวนโยบายของสถานศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ	41
5.5 มีเทคนิคในการพูดสื่อสาร วาทศิลป์ แรงจูงใจ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อมั่น วางใจ	41
5.6 สัมพันธ์ชุมชน และประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	41
5.7 ผู้บริหารควรส่งเสริมนำพาครูไปรู้จักกับชุมชน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน	41
5.8 ควรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน วัด องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน	41

จากตาราง 14 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างในการสื่อสาร มีเทคนิคในการพูด วาทศิลป์ แรงจูงใจ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อมั่น วางใจ ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่องและมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการพัฒนาโรงเรียน

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
6.1 ผู้บริหารแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์	41
6.2. ควรมีทักษะในการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล	41
6.3 เป็นผู้มีความสนใจ เอาใจใส่ ดูแลครู นักเรียน ผู้ปกครอง	41
6.4 ผู้บริหารควรมีนวัตกรรมใหม่ๆมาพัฒนาโรงเรียน	41
6.5 มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ตัดสินใจ วินิจฉัยแก้ปัญหาได้	41
6.6 คิดแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ ตามต้นเหตุเชิงสอบสวนความคิดเห็นจากนักเรียน	41
6.7 แก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ ร่วมสร้าง	41
6.8 สนับสนุนให้ครูและบุคลากร กล้าคิด กล้าทำ สิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์	41
6.9 ผู้บริหารควรใช้หลักทศพิธราชธรรมในการปกครองครู	41
6.10 สามารถแก้ไขปัญหาในเชิงสร้างสรรค์และพัฒนางานได้ดี	41
6.11 ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาและพัฒนางานในทุกด้านให้ดี	41

จากตาราง 15 พบว่า แนวความคิดของครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีทักษะในการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล สามารถตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ สิ่งต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ และให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ร่วมสร้าง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ประชากรได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 270 คน จาก 21 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ใน 6 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการจัดการ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Form) ทั้ง 6 ด้าน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามโดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารแต่ละโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 270 ฉบับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ทั้ง 6 ด้าน มีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการเรียนการสอน และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการจัดการ ตามลำดับเมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดย ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา และมีความคิดเห็นน้อยสุดใน เรื่องผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารการจัดการด้านการเรียนการสอน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยี (ICT) การจัดการ เรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึง แหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี รองลงมาคือ ผู้บริหาร สามารถใช้เทคโนโลยี (ICT) เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่องผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากร ให้นำความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ มา สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านการจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วน ใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ผู้บริหารมีการจัดการดำเนินงานด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความ ปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้บริหารมอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของ แต่ละบุคคล และผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผน กลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่องผู้บริหารมีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการและ ประสิทธิภาพในการ

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่งความสำเร็จของผู้เรียน รองลงมา คือ ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชัดเจน และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่องผู้บริหารมีการ วางแผนงานในการดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมายอย่างชัดเจน

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน มีการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่อง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่องผู้บริหารส่งเสริมให้ถ่ายทอดข้อมูลประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนไปยังชุมชนให้ได้รับทราบในทุก ๆ กิจกรรม

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในเรื่องผู้บริหาร มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และบุคลากรกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล รองลงมาคือผู้บริหารมีการตื่นตัวต่อข่าวสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อหาทาง ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขสถานการณ์ และมีความคิดเห็นน้อยสุดในเรื่องผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความคิดวิจารณ์ญาณ

สรุปผลการวิจัยของข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรใช้ความเป็นผู้นำในการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของครูในประเด็นต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน จึงจะทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ตามประเด็นต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการเรียนการสอน

ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน และควรส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี (ICT) ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการจัดการ

ผู้บริหารควรมีการวางแผนการบริหารจัดการ ออกแบบวางแผนบุคลากรในองค์กรโดยเน้นเป้าหมาย การจัดการบุคลากรให้ตรงกับสายงานอย่างเหมาะสม ตรงตามความถนัด และควรสนับสนุนด้านงบประมาณการดำเนินงานด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี (ICT)

4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่มีเป้าหมายชัดเจน สร้างได้ เป็นจริง ตรงกับบริบทของชุมชน ในการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีความคิดกว้างไกล พัฒนาครู พัฒนาเด็ก พัฒนาชุมชน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการสื่อสาร มีเทคนิคในการพูด วาทศิลป์ แรงจูงใจ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อมั่น วางใจ ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการพัฒนาโรงเรียน

6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เฉพาะหน้าได้ และสามารถตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ซึ่งผู้ศึกษาพบ ประเด็นที่สำคัญ ๆ ในงานด้านต่าง ๆ ที่เห็นว่าควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องผู้บริหารมีการส่งเสริมพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเน้นการจัดการที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพ มีการส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและครบองค์ประกอบผู้บริหารมีการวางแผนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ การจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัครนิษฐ์ สุกิจใจ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้นงานด้านวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เพราะ จุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้มี จริยธรรม และมีคุณสมบัตื ตามที่ต้งองการ งานวิชาการเป็นงานหลัก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ คุณภาพของผู้เรียนในเชิงคุณภาพและปริมาณ การบริหารงานวิชาการจะประกอบด้วย การ พัฒนาหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัด ตารางสอน การจัดชั้นเรียน การ จัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ ก้าวทัน วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การจัดการศึกษาสิ่งเหล่านี้ให้บรรลุ เป้าหมายนั้นได้ จำเป็นต้อง อาศัยผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางด้านการศึกษา เพราะผู้นำในองค์กร ทางการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่ง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรทาง การศึกษา เพราะผู้นำทางวิชาการหรือผู้บริหารการศึกษาจะ บริหารจัดการองค์กรทางการ ศึกษาให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้นำเป็นบุคคลที่มี ความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำเป็นบุคคล ที่มีอิทธิพลใน การบังคับบัญชาหมายในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร และผู้นำ จำเป็นต้อง ติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้อง อาศัยผู้นำที่มีความรอบรู้ ทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำ ทางวิชาการย่อมสามารถบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมวิชาการให้ได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องผู้บริหาร สนับสนุนให้ครูใช้ ICT การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การ ให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ครูมีความสามารถ ด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิด ประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำนักการศึกษา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษากาการบริหารจัดการใช้สื่อการเรียนรู้ที่สำนักการศึกษาผลิตและจัดสรร ให้ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่วน ใหญ่มีการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในด้านการติดตามการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ติดตามการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยมีการติดตามการพัฒนา การผลิต/การใช้สื่อ เทคโนโลยี

เพื่อการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง สำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา ในด้านสภาพของสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สื่อเทคโนโลยีประเภทสิ่งพิมพ์สื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia และสื่อประเภท Application เป็นสื่อที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนดีขึ้น โดยสื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia และสื่อประเภท Application มีรูปแบบที่ทันสมัย น่าสนใจ แต่สื่อสิ่งพิมพ์ยังไม่มี ความหลากหลาย และตรงตามความต้องการของครูผู้สอนน้อยที่สุด และสื่อวีดิทัศน์ บทเรียน CAI multimedia สื่อ ประเภท Application มีเพียงพอต่อความต้องการในการใช้และมีความสะดวกต่อการใช้ในการ จัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2. ผลการศึกษาการบริหารงบประมาณตามโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษา งบประมาณที่สำนักงานศึกษาจัดสรรให้ตามโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ผลิตสื่อฯ ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนตามขนาดของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ซึ่งโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีความเพียงพอในการได้รับจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อ โดยสถานศึกษามี ความต้องการให้สำนักงานศึกษาจัดสรรงบประมาณตามโครงการฯ ต่อไป และสถานศึกษาได้มี การรายงานผลการใช้งบประมาณ และมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากคือ ด้านแนวทาง การพัฒนาด้านเครื่องมือ (Hardware) โดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความต้องการ อุปกรณ์ที่สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉาย LCD เป็นต้น ให้เพียงพอต่อการ ใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ด้านแนวทางการพัฒนาด้านเทคนิค/ วิธีการ (Techniques/Methods) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการส่งเสริมครูให้มีเจตคติที่ดี และเห็นความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ด้านแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร (Peopleware) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริม/พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น ด้านแนวทาง การพัฒนาด้านวัสดุ (Software) ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนที่ ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา มาก

ขึ้น สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านเทคนิค/วิธีการ (Techniques/Methods) ครูผู้สอนมีความต้องการ พัฒนาด้านวิธีการสอนโดยนำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อพัฒนา นักเรียนในด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการคิด ด้านแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร (Peopleware) ครูผู้สอนมีความ ต้องการเพิ่มพูนประสบการณ์ความสามารถ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ด้านแนวทางการพัฒนาด้านวัสดุ (Software) ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอนที่มีความคงทน แข็งแรง ดูแลรักษาง่าย มีการออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา มากขึ้น และนำเสนอเนื้อหาได้น่าสนใจและทันสมัย เพิ่มขึ้น

3. ด้านการจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องผู้บริหารมีการจัดการ ดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งด้านการเงิน อาคาร สถานที่ ความปลอดภัย กำหนด และจัดแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้กับบุคลากรได้ อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีการบริหารจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้น่าอยู่ เกิดการเรียนรู้หลากหลายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารจัดการ ในการจัดทำแผนงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และเหมาะสม ซึ่งมีความคล้ายกับผลการวิจัยของ มาไล ศรีเอี่ยม (ม.ป.ป.). ผลการวิจัย พบว่า ศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในการจัดการศึกษา ครูที่ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียน จำนวน 4 ด้านได้แก่ 1)ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ 2)ด้านการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 3)ด้านการบริการนักเรียน 4)ความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ที่มีต่อการ จัด การศึกษาในกลุ่ม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องผู้บริหารมีเป้าหมายหลัก ที่มุ่งความสำเร็จของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล นำพาผู้ตาม ให้ก้าวไปข้างหน้า และสร้างความร่วมมือให้ทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชญ์ ด่านิล (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารภาพ รวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารให้

ความสำคัญต่อการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจนโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษารองลงมาคือเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าพบได้เสมอเพื่อให้คำปรึกษาและผู้บริหารมีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อหน่วยงานและหน้าที่ที่รับผิดชอบ ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารพบว่าภาพรวมผู้บริหารและผู้น้อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายพบว่า มีแนวทางทั้งหมด 15 แนวทาง

5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในเรื่อง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำกับดูแลและสนับสนุนในการขับเคลื่อนสถานศึกษา และผู้บริหารควรมีกระบวนการถ่ายทอด ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ให้เกิดความการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม ชัยยนต์ เพาพาน (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย นักการสื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่การสื่อสารโดยการ แบ่งปันข้อมูลผ่านหลายสื่อเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่กลุ่มผู้บริหารต้องเป็นผู้สื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และนักสร้างชุมชน (Builds Community) ในที่นี้ หมายถึง การประสานเชื่อมโยงต่อกันกับกลุ่มคนที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น วิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับบุคลากรเพื่อเชื่อมโยงต่อกับคนอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้นเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรสา มาสิงห์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากมากมี 2 ทักษะคือทักษะการสื่อสาร และทักษะการจูงใจ นอกจากนั้นผลการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมากที่สุดเป็นสองอันดับแรกผู้วิจัยจึงนำทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจมาศึกษาหาแนวทางการพัฒนา 2. การสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่นเป็นที่ยอมรับเรื่องทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่พัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจโดยการฝึกฝนด้วยตนเอง พฤติกรรมทั้ง 2 ทักษะพบว่ารายการ

พฤติกรรมที่แสดงทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ความเหมาะสมและควมมีประโยชน์ในระดับมากที่สุดและมีข้อเสนอแนะให้ตัดรายการพฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมทักษะการสื่อสารออก 1 รายการเนื่องจากเป็นรายการพฤติกรรมที่แสดงทักษะอื่นมากกว่าทักษะการสื่อสารดังนั้นแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาจึงใช้วิธีการพัฒนาด้วยตนเองโดยใช้พฤติกรรมทักษะการสื่อสาร 23 รายการและทักษะการจูงใจ 23 รายการซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจเป็นรูปเล่ม 3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษาจากการให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 ใช้แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและทักษะการจูงใจแล้วประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมและควมมีประโยชน์

6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในเรื่องผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และบุคลากรกล้า คิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร มีทักษะกระบวนการในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีเหตุผล และสามารถแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณิงนิษฐ์ กิจวิธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรม ด้านความมุ่งมั่นและพากเพียรมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุดด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์คือมีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรมและข้อ 4 ในด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีคือมีความสามารถนำประชาชน / ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงาน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันยกเว้นข้อ 3 ในด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์คือมีความสามารถในการนำความคิดที่สร้างสรรค์ไปสู่การสร้างและพัฒนาวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุน สื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัย และจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการจัดการ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาครู และผู้เรียนให้มีความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารควรมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ ควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีเหตุผล เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดรองลงมา ด้านด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นควรส่งเสริมด้านการคิดสร้างสรรค์ให้บังเกิดสิ่งที่เป็นไปได้ และต้องมีความสามารถในการจัดระบบความคิดให้เชื่อมโยง มองถึงองค์ประกอบของปัญหาทั้งหมด นอกจากการคิดอย่างมีระบบแล้ว ยังต้องรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการดำเนินงาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ใหม่ในการพัฒนาทักษะภาวะนำในศตวรรษที่ 21

2. ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านภาวะผู้นำ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ บุญเรือง และคณะ. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). พ.ศ.2545.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. (ม.ป.พ.),** ภายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณิงนิตย์ กิจวิธิ. (2561). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ. 5(1), 33–40.**
- ชัชวาล อรรถศุภทัต. (2556). **เกร็ดความรู้ เพื่อเป็นมุษยงานมือโปร HR Contribution.** สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.tpa.or.th>.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (ผู้บรรยาย). (28 กรกฎาคม 2559). **ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 (หน้า 301–313).** กภาพสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). **ภาวะผู้นำร่วมสมัย.** กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). **สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.** สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.terrabkk.com>.
- ธีรศักดิ์ ชนบางแก้ว. (2560). **ภาวะผู้นำ.** สืบค้น 26 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.baanjomyut.com>
- ธีระ รุณเจริญ (ผู้บรรยาย). (1 กุมภาพันธ์ 2562). **ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคดิจิทัล. ใน**

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 3 (หน้า 1-10), บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บุญช่วย สายราม. (2557). **การบริหารและพัฒนาการศึกษา**. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริการและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุษยพรรณ พรหมวาทย. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.**

ประธาน ยศรุ่งเรือง. (2559). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.**

ผ่องพรรณ พลราช. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.**

พิชญา ดำนิล. (2558). **ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารคณะศิลปศึกษาและห้องเรียนเครือข่ายสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(1), 240-248.**

พรชัย เจดามาน. (2560). **ผู้นำในศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0. สืบค้น 9 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.kroobannok.com>**

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์. (2557). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจวิทยา.**

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ และคณะ. (2561). **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

มาไล ศรีเอี่ยม. (2560). **ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 44(6) สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.**

รัตติกาล ไชยวุฒิ. (2558). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.**

- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์. (2554). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: อินเฮาส์โนว์เลจ.
- เรื่องยศ แวดล่อม. (2556). **New Paradigm for 21st Century Education –Leader**. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562. จาก <http://www.mbuisc.ac.th>.
- วิกิตำรารำราระศรีเพื่อโลกเสรี. (ม.ป.ป.). **ภาวะผู้นำ: ผู้นำในยุคโลกาภิวัตน์เป็นส่วนหนึ่งในจิตวิทยา ; จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ**. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562. จาก <http://th.wikibooks.org>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ.
- วิโรจน์ สารรัตน์ และคณะ. (2561). **ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร** 20(1), 261–271.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2559). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: kruinter.com
- ล้มมา ธนินิธย์. (2556). **หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด.
- สุกัญญา รอดระกำ. (ผู้บรรยาย). (31 ตุลาคม 2561). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0**. ใน การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1. (หน้า 575–579). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุนันทา สมใจ. (2561). **การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี**. *Dusit Thani College Journal*, 12(1), 350–363.
- สุจิตรา สงคราม. (2556). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- สุวีรัตน์ โตเชียว. (2560). **รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สมโภชน์ นพคุณ. (ม.ป.ป.). **การพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership Development)**. สืบค้น 28 สิงหาคม 2562. จาก <http://actech.agritech.doae.go.th>
- สมชาย สุเทศ. (2554). **การบริหารการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ รบ.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- สมหมาย อำตอนกสอย. (2556). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วารสารบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 7(1), 1-7.

สำนักการศึกษา. (2559). **แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน**

สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.

อัศนีย์ สุทธิใจ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสารวิจัยพุทธศาสตร์ ปีที่3,**
3(1), 23-37.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era).**

สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2562. จาก <https://www.trueplookpanya.com>

อรสา มาสิงห์. (2560). **การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร**

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา.

วิทยานิพนธ์ ค.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.

Center for Creative Leadership. (2 5 5 8). **Essential leadership skills in the 2 1st century.** USA:

Colorado Springs.

Leadership Education & Training Division. (2555). **การพัฒนาความเป็นผู้นำคำแนะนำในการเริ่มต้น**

โปรแกรม คณะกรรมการแปลเอกสารโรตารีสากลของศูนย์โรตารีในประเทศไทย.

สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2562, จาก [http://www.rotarythailand.org/doc/file/Leadership
Development-250TH.pdf](http://www.rotarythailand.org/doc/file/LeadershipDevelopment-250TH.pdf).

National Association of Secondary School Principals (NASSP). (2557). **Breaking Ranks: 10 Skills for Successful**

School Leaders. USA: Boston.

Oweera SME Partnership (n.d.). **5 บทบาทผู้นำสร้างผู้นำในตัวคุณ (Leadership essentials).**

สืบค้น 9 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.softbankthai.com>.

Strock, J. (2013). **10 Principles of 21st century leadership.** Retrieved October 28, 2559,

from <http://servetolead.org/10-principles-of-21st-century-leadership>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบที่มีตัวเลือกเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Form) เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

ในการตอบแบบสอบถามนี้ ขอความกรุณาท่านได้ตอบตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์เชื่อถือได้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอออกมาในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 3 ในอำเภอวังเหนือต่อไป

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นางสาวณิชาวรรณ ชองดี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ช่วงอายุ

() ต่ำกว่า 25 ปี

() 26 – 30 ปี

() 31 – 35 ปี

() 36 – 40 ปี

() 41 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ประสบการณ์การทำงาน

() ต่ำกว่า 1 ปี

() 1 – 5 ปี

() 6 – 10 ปี

() 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับการแสดงออกถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารตามความเป็นจริงในโรงเรียนของท่าน โดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติในเรื่องนั้น อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติในเรื่องนั้น อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติในเรื่องนั้น อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติในเรื่องนั้น อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติในเรื่องนั้น อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการเรียนการสอน						
1	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการจัดการด้านการเรียนการสอน					
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ					
3	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้					
4	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา					
5	ผู้บริหารติดตามผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี						
6	ผู้บริหาร สามารถใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม					
7	ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากร ให้นำความรู้ความสามารถด้านICT และ					

	เทคโนโลยีต่างๆมาสร้างนวัตกรรมใหม่ๆในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน					
8	ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ					
9	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ ICT การจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆผ่านเทคโนโลยี					
10	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษากับครูและบุคลากรให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
3. ด้านการจัดการ						
11	ผู้บริหารมอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล					
12	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการบริหารงาน					
13	ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม					
14	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น					
15	ผู้บริหารมีการจัดการดำเนินงานด้านการเงิน อาคารสถานที่ ความปลอดภัยภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์						
16	ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชัดเจน					

17	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ที่มีประสิทธิผล ในการที่จะทำ ให้โรงเรียนเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่มุ่งสู่ คุณภาพในอนาคต					
18	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่เข้ากับบริบทวัฒนธรรมของ ชุมชน และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไปพัฒนา ชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ					
19	ผู้บริหารมีการวางแผนงานในการดำเนินการเพื่อไปสู่ เป้าหมายอย่างชัดเจน					
20	ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่งความสำเร็จของผู้เรียน					
5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน						
21	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบาย สถานศึกษา					
22	ผู้บริหารแสวงหาข้อมูล แบ่งปันข้อมูล และความรู้ อย่างเปิดเผยชัดเจน สนับสนุนให้มีการติดต่อกับ ภายนอกทางสื่อออนไลน์และสื่อทางสังคม					
23	ผู้บริหารส่งเสริมให้ถ่ายทอดข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนไปยังชุมชนให้ได้รับ ทราบในทุก ๆ กิจกรรม					
24	ผู้บริหารมีการนำนักเรียนเข้าไปรวมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน					
25	ผู้บริหารนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน สถานศึกษา					
6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์						
26	ผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึง ประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และ ความคิดวิจารณ์ญาณ					
27	ผู้บริหาร มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอน และบุคลากร กล้า คิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิดนอกกรอบ อย่างสร้างสรรค์					

28	ผู้บริหารมีการตื่นตัวต่อข่าวสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อหาทาง ปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขสถานการณ์					
29	ผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุม ไปด้วยกับการแก้ปัญหาที่มีเหตุผล					
30	ผู้บริหาร มีการนำเสนอ นวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ มาพัฒนา งานในสถานศึกษา					
26	ผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไขสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความคิดวิจารณ์ญาณ					

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ด้านการเรียนการสอน

.....

.....

2. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

.....

.....

3. ด้านการจัดการ

.....

.....

..4. ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

.....

.....

5. ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน

.....

.....

6. ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

.....

.....

ภาคผนวก ข การตรวจความสอดคล้องของเนื้อหา

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา แบบสอบถาม เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้

- 1.ด้านการเรียนการสอน
- 2.ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 3.ด้านการจัดการ
- 4.ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
- 5.ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน
- 6.ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ข้อที่	ข้อคำถาม	คะแนน ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3			
ด้านการเรียนการสอน							
1	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการ บริหารการจัดการด้านการเรียน การสอน	0	+1	+1	2	0.6	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนา กระบวนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง และ สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การ นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารมาใช้ในการศึกษา	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารติดตามผลการประเมิน	+1	0	+1	2	0.6	สอดคล้อง

	คุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง							
ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี								
1	ผู้บริหาร สามารถใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	
2	ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากร ให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	
3	ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	
4	ผู้บริหาร สนับสนุนให้ครูใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	
5	ผู้บริหาร จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษากับครูและบุคลากร ให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	
ด้านการจัดการ								
1	ผู้บริหาร มอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง	

	และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล						
2	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการบริหารงาน	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารการจัดการทรัพยากรอื่นๆในองค์กรได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่างๆในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษากับครูและบุคลากรให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์							
1	ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล และชัดเจน	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ที่มีประสิทธิผล ในการที่จะทำให้โรงเรียนเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่มุ่งสู่คุณภาพในอนาคต	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่เข้ากับบริบทวัฒนธรรมของชุมชน และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ไป	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

	พัฒนาชุมชน อย่างมี ประสิทธิภาพ						
4	ผู้บริหารมีการวางแผนงานในการ ดำเนินการเพื่อไปสู่เป้าหมาย อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่ง ความสำเร็จของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
ด้านการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน							
1	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการ ขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารแสวงหาข้อมูล แบ่งปัน ข้อมูล และความรู้อย่างเปิดเผย ชัดเจน สนับสนุนให้มีการติดต่อ กับภายนอกทางสื่อออนไลน์และ สื่อทางสังคม	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ถ่ายทอด ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนไปยังชุมชน ให้ได้รับทราบในทุกๆกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการนำนักเรียนเข้าไป รวมกิจกรรมต่างๆของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารนำชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษา	+1	+1	0	2	0.6	สอดคล้อง
ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์							
1	ผู้บริหารมีกระบวนการแก้ไข สถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดย ใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และ ความคิดวิจาร์ณญาณ	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
2	ผู้บริหาร มีการสนับสนุนให้ ครูผู้สอน และบุคลากรกล้า คิด	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง

	กล้าทำ กล้าแสดงออก และคิด นอกกรอบอย่างสร้างสรรค์						
3	ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสาร ทั้งภายในและภายนอก เพื่อ หาทาง ปรับปรุง พัฒนา และ แก้ไขสถานการณ์	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ควบคุมไปกับการ แก้ปัญหาที่มีเหตุผล	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
5	ผู้บริหาร มีการนำเสนอ นวัตกรรมสิ่งใหม่ๆ มาพัฒนา งานในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.0	สอดคล้อง
รวม		29	29	24	82	26.8	0.89

ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.969	.965	30

Item–Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item–Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารการจัดการด้านการเรียนการสอน	122.77	169.289	.482	.965
ผู้บริหารมีการส่งเสริม พัฒนาระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	122.67	164.782	.701	.963
บริหารส่งเสริม สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้	122.70	164.286	.739	.963
ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการศึกษา	122.67	164.782	.777	.968
ผู้บริหารติดตามผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	122.73	161.306	.801	.962
ผู้บริหาร สามารถใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม	123.00	164.483	.627	.964
ผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูและบุคลากรให้นำความรู้ความสามารถด้านICT และเทคโนโลยีต่างๆ มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน	123.10	165.610	.629	.964
ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถด้าน	123.07	166.823	.648	.964

ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ				
ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ การให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆผ่านเทคโนโลยี	122.67	165.471	.826	.963
ผู้บริหารจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษากับครูและบุคลากรให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	122.90	166.093	.578	.964
ผู้บริหารมอบหมายภาระงานให้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และตรงตามความสามารถของแต่ละบุคคล	122.97	166.309	.600	.964
ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการบริหารงาน	123.07	165.789	.649	.964
ผู้บริหารมีการวางแผนในการบริหารการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม	123.10	166.369	.642	.964
ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น	122.87	164.464	.721	.963
ผู้บริหารมีการจัดการดำเนินงานการเงิน อาคารสถานที่	122.80	165.269	.706	.963

ความปลอดภัยภายใน สถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม				
ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และชัดเจน	122.80	169.545	.550	.964
ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ที่มี ประสิทธิผล ในการที่จะทำให้ โรงเรียนเตรียมพร้อมสำหรับ นักเรียนที่มุ่งสู่คุณภาพใน อนาคต	122.77	164.737	.664	.963
ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่เข้ากับ บริบทวัฒนธรรมของชุมชน และสามารถแบ่งปันวิสัยทัศน์ ไปพัฒนาชุมชน อย่างมี ประสิทธิภาพ	122.87	167.154	.610	.964
ผู้บริหารมีการวางแผนงานใน การดำเนินการเพื่อไปสู่ เป้าหมายอย่างชัดเจน	122.90	166.645	.667	.963
ผู้บริหารมีเป้าหมายหลักที่มุ่ง ความสำเร็จของผู้เรียน	122.77	161.013	.827	.962

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ณิชาวรรณัฐ ชองดี
วัน เดือน ปี เกิด	25 มกราคม 2534
สถานที่เกิด	ลำปาง
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 ค.บ., (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	42 หมู่ 3 ตำบลวังทอง อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 52140
ผลงานตีพิมพ์	ณิชาวรรณัฐ ชองดี และวัชรระ จตุพร (ผู้บรรยาย). (25 เมษายน 2563). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนในอำเภอวังเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปางเขต 3 ในการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยพะเยา ครั้งที่ 6 (หน้า 373-383). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

